

Riikka Siirala

Tanssia vauvoille

Vauvatanssiesitysten ulottuvuudet ja vuorovaikutus niissä

Tekijä(t) Otsikko	Riikka Siirala Tanssia vauvoille – vauvatanssiesitysten ulottuvuudet ja vuorovaikutus niissä
Sivumäärä	50 sivua + 2 liitettä
Aika	17.5.2012
Tutkinto	Teatteri-ilmaisun ohjaaja
Koulutusohjelma	Esittävä taide
Suuntautumisvaihtoehto	Teatteritoiminnan suuntautumisvaihtoehto
Ohjaaja	Dramaturgi, ohjaaja Aila Lavaste
<p>Opinnäytetyössä analysoidaan kirjoittajan ja Laura Kairamon yhdessä tekemiä vauvatanssiesityksiä, luodaan katsaus vauvaesitysten historiaan Suomessa ja Euroopassa, esitellään Kirsti Määttäsén dialogista vauvatanssimenetelmää® ja pohditaan vuorovaikutusta vauvatanssiesityksissä.</p> <p>Työ lähestyy vauvojen esitystaidetta tekijälähtöisellä tutkimusotteella, jossa oma taiteellinen työ on lähtökohtana. Aineistona toimivat kirjoittajan aikaisemmat vauvatanssiesitykset <i>Pieniä ihmeitä</i> (2006) sekä <i>Kukuluku</i> (2008), esitysten työparina Laura Kairamo.</p> <p>Opinnäytetyössä kartoitetaan myös vauvoille suunnattua esitystaiteen kenttää Suomessa ja Euroopassa aiempien vauvateatterin tutkimusten avulla. Työssä listataan kaikki kirjoittajan tiedossa olevat Suomessa tehdyt vauvaesitykset ja niiden tekijät vuosilta 2001–2011. Työ pohtii myös vauvakulttuurin nousuun johtaneita syitä ja vauvojen harrastusmahdollisuuksia Suomessa.</p> <p>Viimeinen luku käsittelee vuorovaikutusta. Työssä esitellään Kirsti Määttäsén kehittämä dialoginen vauvatanssimenetelmä®, jonka avulla avautuu vauvan kokemusmaailma ja varhaisen vuorovaikutuksen merkitys. Varhaista vuorovaikutusta käsitellään myös suhteessa vauvatanssiesityksiin kirjoittajan pohdintojen sekä aiempien tutkimusten valossa.</p> <p>Työssä käy ilmi, että vauvatanssiesitykset edistävät varhaisten vuorovaikutustilanteiden syntyä ja tukevat mm. vauvan ja huoltajan välistä vuorovaikutusta sekä vauvan kokonaisvaltaista kommunikaatiota.</p>	
Avainsanat	vauvatanssi, vauvateatteri, vauvaesitykset, tanssiteatteri, dialoginen vauvatanssimenetelmä®, varhainen vuorovaikutus

Author Title Number of Pages Date	Riikka Siirala Dance Performances for Babies; the Dimensions and Interaction 50 pages + 2 appendices 17 May 2012
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Performing Arts
Specialisation option	Drama Instructor
Instructor	Aila Lavaste, Dramaturge and Director
<p>The aim of this thesis is to describe dance performances for babies. The present thesis illustrates the elements used in the performances and the interaction between all the participants. The work talks also about the following topics: why one should do performances for babies and how is the baby audience like? Moreover, the thesis also gives a view to the history of baby performances in Finland and in Europe. In addition, the thesis also introduces the BDM Baby Dance Method®.</p> <p>The Author's artistic works for early childhood audiences entail both the starting point and the research material. The thesis analyses the dimensions of two performances for babies made jointly by the Author and Laura Kairamo. The work refers to previous researches about baby performances and lists all the productions made for the early childhood audiences in Finland between the years 2001–2011. This thesis also discusses the reasons why and how cultural and leisure time activities for babies in Finland have increased during the past years. With an overview to what kind of baby performances there are in Europe, this work also places Finnish baby performances in their European context.</p> <p>The last chapter deals with interaction. The BDM Baby Dance Method® opens the baby's experiential world and thus the importance of the early childhood interaction is highlighted. The early childhood interaction with respect to the baby dance performances are processed via the author's reflections and in the light of previous research.</p> <p>The results suggest that baby performances improve the conditions for the early childhood interaction. The performances strengthen the interaction between the baby and the parent and support the baby's holistic communicational skills.</p>	
Keywords	baby dance, baby theatre, baby dance method, early childhood interaction

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Oma taustani	2
3	Vauvatanssiesitysten ulottuvuudet	4
3.1	<i>Pieniä ihmeitä</i> -tanssiesitys vauvoille	4
3.1.1	Pieniä ihmeitä -esityksen rakenne, koreografia ja äänimaailma	6
3.1.2	Rekvisiitta ja visuaalisuus	8
3.1.3	Katsekontakti ja suuntaus	9
3.1.4	Aloitukset ja lopetus	10
3.1.5	Tila ja valaistus	11
3.1.6	Esitykset	11
3.1.7	Vastaanotto	12
3.1.8	Mitä tarkoittaa, että kohderyhmänä on vauvat?	14
3.1.9	Keille kaikille vauvaesitys sopii?	15
3.2	<i>Kukuluku</i> -tanssiesitys vauvoille perheineen	16
3.2.1	Kukulukun rakenne, koreografia ja äänimaailma	18
3.2.2	Esitykset	20
3.2.3	Visuaalisuus ja rekvisiitta	20
3.2.4	Kukulukun vastaanotto ja sooloesityksen esittäminen	22
3.3	Tuotanto ja markkinointi	22
3.4	Teatterin konventio vauvaesityksissä	23
4	Vauvakulttuurin ja -esitysten historiaa	24
4.1	Vauvojen ymmärtäminen ja arvostus	24
4.2	Vauvaharrastukset Suomessa	25
4.3	Vauvaesitykset Suomessa	26
4.4	Vauvaesitysten tekijöitä Euroopassa	29
4.5	Vauvateatterin tutkimuksesta	31
5	Vuorovaikutus	32
5.1	Dialoginen vauvatanssi®	32
5.2	Vauvan kokemismaailmasta	33
5.3	Mielen ja ruumiin yhteys	34

5.4	Dialogisen vauvatanssin® tuloksista	35
5.5	Vuorovaikutus vauvatanssiesityksissä	37
5.5.1	Esiintyjän vuorovaikutus vanhempaan	37
5.5.2	Esiintyjän ja vauvan välinen vuorovaikutus	38
5.5.3	Vauvan ja vanhemman välinen vuorovaikutus esityksen aikana	39
5.5.4	Vuorovaikutus kaikkien kolmen osapuolen välillä	41
5.5.5	Varhaisen vuorovaikutuksen merkitys	42
6	Yhteenvetoa ja tulevaisuuden suunnitelmat	44
	Lähteet	49

Liitteet

Liite 1. Lehtiartikkeli Pieniä ihmeitä -esityksestä Helsingin Sanomien Minne mennä -palstalla 23.5.2006

Liite 2. Lehtiartikkeli Kukuluku-esityksestä Kellokosken viikkouutisissa 17.3.2009

1 Johdanto

Opinnäytteeni aihe syntyi tarpeesta sanallistaa vauvatanssin tekijänä kertyneitä kokemuksiani. Laura Kairamo ja minua on pyydetty kertomaan toteuttamistamme vauvatanssiesityksistä, ja toivoin silloin, että olisinpa tutkinut asiaa myös kirjoittamalla ja saattanut kokemustiedon sanalliseen muotoon. Vauvaesityksiä tehdessämme taas on tullut tarve määrittää kysymyksiä, joita käsittelen opinnäytetyössäni. Opinnäytetyöni pohtii kysymyksiä: mitä ovat vauvatanssiesitykset, millainen yleisö vauvat ovat, millainen on vauvatanssiesitysten vuorovaikutus ja miksi vauvoille tulisi tehdä esityksiä?

Olen lähestynyt opinnäytetyötäni tekijälähtöisesti, oma taiteellinen työ lähtökohtana. Aineistona ovat toimineet aikaisemmat vauvatanssiesitykseni (esitysten työparina Laura Kairamo): *Pieniä ihmeitä* (2006) sekä *Kukuluku* (2008). Omia vauvatanssiesityksiämme olen analysoinut videotallenteiden avulla. Olen kirjoittamalla muistellut esitystemme valmistamisen prosesseja, vuorovaikutusta esitystilanteissa sekä saamaamme palautetta. Työni viimeistelyvaiheessa olen tarkistuttanut nämä asiat keskustellen myös työpariltani Laura Kairamolta.

Toinen syy kirjoittaa vauvojen esitystaiteesta oli se, että kirjoitettua materiaalia vauvoille suunnatuista esityksistä on vielä varsin vähän. Halusin hahmottaa vauvaesitysten kenttää ja tekijöitä Suomessa ja sijoittaa omat esitykset tälle kartalle. Halusin myös tietää, mistä vauvaesitykset ovat saaneet alkunsa ja millaisena näyttäytyy eurooppalainen vauvaesitysten kirjo.

Kun kirjoitin auki omien vauvaesitysten prosesseja ja hahmotin elementtejä, joista esitykset koostuvat, nousi yhdeksi kiinnostavimmista aiheista vauvayleisön ja esiintyjien välinen vuorovaikutus. Vauvayleisön reaktiivisuus ja intensiivisyys on esiintyjälle ainutlaatuinen kokemus. Esiintyjänä oli hämmentävää huomata, miten keskittyneitä pienet vauvat olivat koko esityksen ajan.

Viimeinen luku käsittelee tarkemmin vuorovaikutusta. Löysin kirjoitukseni teoreettiseksi viitekehykseksi Kirsti Määttäsén kehittämän dialogisen vauvatanssimenetelmän®. Määttäsén menetelmä ja teoriat valottavat tarkemmin vauvan kokemusmaailmaa ja

varhaisen vuorovaikutuksen merkitystä. Esittelen Määttäsen vauvatanssimenetelmän käytäntöä ja tuloksia. Pohdin myös esiintyjän ja vauvayleisön välistä vuorovaikutusta, esiintyjän ja vanhemman sekä vauvan ja huoltajan välistä vuorovaikutusta vauvatanssiesityksissä omien pohdintojeni, Suzanne Ostenin Babydrama-projektin sekä vauvojen aivotutkimuksen pohjalta.

Opinnäytetyössäni analysoin työtäni pienille lapsille suunnatun esitystaiteen parissa, sekä pohdin vauvaesitysten kautta tulevaisuuden suunnitelmiani.

2 Oma taustani

Sain esikoiseni vuonna 2005. Äitiyslomalla ollessani syntyi ajatus esityksestä vauvayleisölle. Eräs ystäväni kyseli lapsille suunnattua esitystä seuraavan kevään lastentanssifestivaaleille, ja annoin varovaisen suostumuksen. Olin käynyt katsomassa vauvani kanssa Jyväskylän kaupunginteatterin vauvoille suunnattua vierailuesitystä *Sydämen käärin silkkiliinaan* (ohjaus Aila Lavaste).

Suhtauduin vauvateatteriin ennen ensikokemustani hiukan epäillen. Tarvitseeko noin pieni lapsi oikeasti mitään esityksiä? Eikö vauva saa virikkeitä tarpeeksi ihan tavallisesta elämästä? Mutta katsomiskokemuksen myötä lämpenin vauvoille suunnattuun esitystoimintaan nopeasti. Vauvat ja vanhemmat nauttivat esityksestä. Lisäksi oli mukavaa osallistua tapahtumaan, jossa oli monta vauvaa yhdellä kertaa. Vauvateatteri oli sosiaalinen tapahtuma, joka avasi silmiä.

Sydämen käärin silkkiliinaan -esitys pohjautuu Hannele Huovin runoihin ja Soile Perkiön sävellyksiin. Minua viehätti esityksessä esiintyjien levollinen ja intensiivinen läsnäolo, esityksen rauhallinen tunnelma sekä kauniit melodiat. Tavoitin esiintyjissä myös jotain tuttua olemista, samanlaista kommunikointia kuin itse harrastin vauvani kanssa.

Rohkaistuini ajattelemaan, että ihan vauvaikäisillekin voi ja kannattaa tehdä esityksiä. Esiintyjänä havaitsin itsessäni vauvakommunikaatioon sopivia piirteitä: rauhallinen läsnäolo, pehmeä liikkumisen laatu, ilmeikkäät kasvot ja korkea lauluääni sekä kiinnostus

läheiseen kommunikaatioon yleisön kanssa. Henkilökohtaisesti minua kiinnosti lähteä rakentamaan esitystä liikkeen ja äänen kautta lorujen ja valmiin musiikin sijaan.

Olin perheeni kanssa muuttanut Suomenlinnaan kesällä 2005 ja kuulin, että saarella asui toinenkin tanssitaiteilija, Laura Kairamo. Tutustuimme Lauran kanssa, ja ehdotin hänelle yhteistyötä vauvatanssiteoksen merkeissä. Laura oli jo pitkään miettinyt esitystä vauvaikäisille, ja ryhdyimme pian toimeen. Laura on kolmen lapsen äiti, ja minä olin tuolloin tuore yhden lapsen äiti. Meillä oli siis molemmilla kokemusta vauvojen kanssa kommunikoinnista sekä tanssiesitysten tekemisestä, mutta vauvoille esityksen tekeminen ja esiintyminen alle kolmevuotiaalle oli uutta.

Minulla on tanssijan tutkinto Pohjois-Karjalan Ammattiopisto Outokummusta, josta valmistuin vuonna 2002. Tanssin opiskelu Outokummussa painottui tuohon aikaan uuden tanssin metodeihin, jossa kehon ja mielen yhteys, release-tekniikat sekä improvisatio-tekniikat olivat keskeisiä. Omaa tanssijuutta lähestyttiin myös erilaisilla somaattisilla menetelmillä, mm. Feldenkrais- ja Alexander-tekniikoiden avulla. Koko opiskelussa painottui persoonallisen tanssijuuden ja taiteilijuuden etsintä, ei niinkään valmiiksi annettujen liikesarjojen täsmällinen opettelu tai tempputaitojen kartuttaminen. Kiinnostukseni oman äänen kanssa työskentelyyn ja äänen ja liikkeen yhdistämiseen syttyi Outokummussa opiskelun myötä. Tanssi ja ääni tuntuivat kumpuavan samoista lähteistä, ja äänen yhdistäminen tanssiin sai ilmaisun tuntumaan mahdollisimman täydeltä ja kokonaisvaltaiselta.

Valmistumiseni jälkeen olen tehnyt omia tanssiesityksiä kymmenkunta, joista suurimmassa osassa koreografia, ohjaus ja äänimaailma on tehty ryhmätyönä. Moniin näistä olen säveltänyt myös lauluja ja tuottanut äänimaailmaa. Osa teoksista on sijoittunut ulos luontoon ja osa teatteritiloihin. Teosten aiheita ovat olleet muun muassa elämän käännekohdat, hylätyt talot, elämän ja kuoleman kiertokulku, meri ja kotirouvien hulluttelu. Työhistoriassani on painottunut ryhmälähtöinen työtapa, joka tuntuu minulle omimmalta tavalta työskennellä. Olen myös esiintynyt joissakin perinteisemmän työtavan tanssi- ja teatteriesityksissä: mm. satunäytelmässä *Hippiäinen* Liisa Isotalon ohjauksessa sekä Suomen kansallisoopperan *Matka Reimsiin* –oopperassa Dario Fon ohjauksessa.

Omien taiteellisten töiden rinnalla olen opettanut tanssia. Afrikkalainen tanssi on kulkenut elämässäni jo 13-vuotiaasta asti ensin harrastuksena ja myöhemmin Länsi-Afrikassa käytyjen kurssien myötä opetustyönä. Lisäksi olen opettanut luovaa tanssia lapsille ja aikuisille, ohjannut vauva-äiti-ryhmiä sekä pitänyt pienten lasten ja vanhempien yhteisiä tanssitunteja.

Aloitin teatteri-ilmaisunohjaajan opiskelut Metropolia Ammattikorkeakoulussa syksyllä 2008. Lähtökohtani opiskelulle oli laajentaa työskentelyn perspektiiviä sekä etsiä uusia näkökulmia esittävän taiteen alalta. Minulla on vahva harrastajateatteritausta nuoruusvuosilta, ja työssäni tanssijana olen aina kokenut kulkevani jossain tanssin ja teatterin välimaastossa. Tanssin kentällä olen liikkunut myös soveltavan tanssin alueilla, joten soveltavien teatterimuotojen opiskelu Metropoliaassa tuntui luontevalta jatkolta.

Vauvatanssiteosten työparini Laura Kairamo on valmistunut tanssitaiteen maisteriksi Teatterikorkeakoulun tanssi- ja teatteripedagogiikan laitokselta vuonna 2003. Lisäksi hänellä on opintoja fyysisestä teatterista sekä luokanopettajan ja erityisopettajan tutkinnot. Laura Kairamo on tehnyt monipuolisesti kokeilevaa lastenteatteria, mm. *Koira vieköön* -teoksessa Laurent Dupontin ohjauksessa sekä esityksessä *Karhu, joka putosi tähdestä*. Kairamo on opettanut tanssia kouluissa ja tanssioppilaitoksissa ja työskentelee tällä hetkellä peruskoulun opettajana sekä erityisopettajana.

3 Vauvatanssiesitysten ulottuvuudet

Pieniä ihmeitä -tanssiesitys vauvoille

Aloitimme Laura Kairamon kanssa työskentelyn pienimuotoisesti kodin ja lastenhoidon ohella keväällä 2006. Välillä harjoituksissa olivat mukana Lauran 2-vuotias ja minun puolivuotias poikani. Etenimme työskentelyssä nopealla tahdilla, sillä yhteistyömme sujui hyvin. Lähtökohtanamme olivat kommunikaation tavat omien vauvojen kanssa ja tietoisuus äiteinä siitä, mistä vauvat pitävät. Emme niinkään tutkineet lapsen kehityspsykologiaa vaan luotimme omiin kokemuksiimme äiteinä ja tanssijoina. Olimme havainnoineet vauvojen nauttivan esimerkiksi piiloleikeistä, ilmeistä, keinuttamisesta, tois- tosta, rytmistä sekä yllätyksistä. Meillä oli olemassa myös omasta takaa koeyleisöä,

johon välillä testasimme työmme tuloksia. Lähdimme liikkeelle kokeilumielessä ilman ensi-iltapäivämäärää ja rahoitusta. Etsimme vastausta kysymykseen: miten arkinen kommunikaatio vauvan kanssa muuntuisi esityksen muotoon?

Aloitimme tekemällä ääni- ja liikeimprovisaatioita, joissa ääni ja liike tukivat toisiaan ja sulautuivat lopulta yhdeksi elementiksi. Tästä muotoutui vauvatanssiesityksemme kantava menetelmä. Esitys rakentuikin pitkälti liikkeen ja äänen dialogisuuteen. Pohjaajatuksenamme ja esityksen tavoitteena oli löytää uusi kieli; olemisen tapa ja liikekieli, joka puhuttelee ja kommunikoi jo muutaman kuukauden ikäisen yleisön kanssa. Kirjoitimme tekoprosessin aikana apurahahakemukseen näin:

Olemme luopuneet meille aikuisille itsestäänselvyydestä kommunikoida nimenomaan sanoilla ja haastaneet itsemme ymmärtämään toistemme puhetta ilman sanoja. Olemme löytäneet maailman joka on toisinaan iloisen absurdi ja toisinaan kuin hiljainen puro. (Kairamo & Siirala 2006a.)

Esityksen päätavoitteiksi määrittelimme aistien herätteleminen. Löytämämme kieli tähtäsi nimenomaan kinesteettisten aistien sekä kuuloaistimusten aktivoimiseen. Kommunikaatio perustui liikkeen ja äänen yhteyteen, vauvojen omaan keholliseen kieleen. Esityksen pääosassa oli tunteita välittävä keho, läsnäolo, läheisyys ja yhdessäolo. Tämän perustan päälle halusimme esityksemme mukaan myös stimulaatioita näkö- ja tuntoaistimuksille eli visuaalisia elementtejä sekä jotain, jota vauvat voivat koskea.

Pieniä ihmeitä –esityskuvaus:

Pieniä ihmeitä on tanssiesitys vauvoille. Lämmin ja värikylläinen esitys kututtaa pienten ja isojen ihmisten aisteja. Esityksen äänimaailma koostuu tanssijoiden tuottamista äänistä ja laulelmista. Elämän pienet ihmeet tapahtuvat lähellä yleisöä, tässä ja nyt. Tämä herkkä ja iloisen absurdi esitys on elämys varttuneemmallekin katsojalle.

Esityksen kesto on 25 minuuttia.

Koreografia, tanssi ja äänet: Riikka Siirala ja Laura Kairamo
Kohderyhmä: 0–1-vuotiaat seuralaisineen

(Kairamo & Siirala, 2006b)

Kuva 1. Pieniä ihmeitä: Laura Kairamo ja Riikka Siirala.

3.1.1 Pieniä ihmeitä -esityksen rakenne, koreografia ja äänimaailma

Pieniä ihmeitä -esitys ei seuraa tarinaa eikä siinä ole juonellista rakennetta. Vauvojen esityksessä merkityksellistä ei ole juoni vaan pikemminkin tunnelmat ja aistimukset. Esitys on jaettu dynamiikaltaan erilaisiin jaksoihin, jotka rakentuvat erilaisista teemoista ja niiden kehittelystä. Alla olevasta jaksokuvauksesta saa käsityksen siitä, millaisten teemojen parissa esityksessä liikutaan. Toisto on tärkeässä osassa teemojen kehittelystä. Teemat sulautuvat osin toisiinsa tai vaihtuvat välillä vapaasti assosioiden toiseen. Jotkin teemat ja jaksot kestävät hyvinkin lyhyen aikaa, toiset taas muutamia minuutteja. Koko esityksen kesto on noin 25 minuuttia, jonka jälkeen yleisö voi vielä jäädä seurustelemaan esiintyjien kanssa.

Esitys sisältää seuraavanlaiset jaksot:

- Sisäänohjaus ja alkupuhe
- Yleisön houkuttelu esityksen maailmaan, puhallus ja kurina
- Kädenliike tilaan ja heijaa-laulu vuorolauluna
- Heijausliike, joka kasvaa tanssiin

- Jalkojen läpse lattiaan -rytmi ja tuulaa-laulu
- Tuulimyly -pyöriminen tilassa
- Rytmi-iloittelu ja lintukädet
- Kärpäsen surraus ja lento
- Lennä, lennä leppäkerttu –liikeloruna
- Kastetaan varpaita meressä –liikeloru ja jalkapohjien tanssi
- Käsien rytmit lattiaan ja rapistelu
- Ylös-alas-ympäri sekä kierähdykset, dukkuu-leikki, eli piiloutuminen ja esiin tuleminen
- Intialainen nelikätkäinen hahmo ja itämaissävyytteinen laulu
- Sateenvarjon syntymä ja sateenvarjojen liike tilassa
- Sateenvarjohahmot liikkuvine raajoineen
- Sateenvarjojen tanssi ja sateenvarjosoitin
- Liehuva kangasvarjo
- Tuulilaulu ja kankaan leyhyttely yleisön seassa
- Hei hei -hyvästelylaulu
- Yleisön kanssa seurustelu

Esityksen alussa on rauhallinen johdanto-osio, jossa esitellään esityksen elementit ja herätellään katsojat esityksen aistimaailmaan. Sen jälkeen esitys kasvaa rytmiseen jaksoon, joka on kokonaisvaltainen ja tilallinen osio. Rytmistä fokus siirtyy yksityiskohtiin ja pienempään liikkeeseen. Sitten fokus aukeaa tilaan ja jälleen rytmiseen osioon sekä sen toistoon ja variaatioihin. Sateenvarjot tuovat uusina elementteinä värit ja muodon. Viimeiset jaksot sisältävät rauhoittumisen aspektin ja tuntoaistin stimulaation.

Liikkeet lähtevät hyvin pienistä ja yksinkertaisista eleistä. Liikkeenä voi olla esimerkiksi käden liike tilaan ja sitä seuraava ääni. Liikettä kasvatetaan toistolla ja monistetaan kahdelle esiintyjälle. Koreografia tapahtuu paljolti unisonossa tai ainakin yhtäaikaaisesti samaa teemaa varioiden.

Esityksen elementit ja liikkeet on tarkkaan mietitty ja koreografioitu. Rakenteen sisällä on silti tilaa improvisaatiolle, erityisesti suhteessa esityksen ja sen eri osioiden keston, sekä vuorovaikutuksen suhteen. Jokainen esitys oli erilainen riippuen yleisön reagoinnista. Joitakin kohtia saatoimme venyttää tai paisuttaa jos yleisö lähti niihin mukaan.

Varioimme myös tempoa ja intensiteettiä; toiset esitykset olivat energialtaan riehakkaampia toiset taas rauhallisempia.

Pieniä ihmeitä -esityksen äänimaailma rakennettiin rinta rinnan koreografian kanssa. Äänimaailma koostuu esityksen aikana tuotetuista äänistä ja laulusta. Lähes joka liikkeellä on oma äänensä, ja ääni antaa usein aksentin yksittäiselle liikkeelle. Ääninä käytämme erilaisia suhinoita, puhalluksia, vihellystä, kurinaa, pörinää, puheen imitointia, suun napsautuksia, jalkojen ja käsien läpsytyksiä sekä soittimina sateenvarjoja ja metallisia chimes-putkia.

Laulut koostuvat pääosin harmonisista, rauhallisista melodioista. Laulut ovat sanattomia, ja usein niissä lauletaan kahdella eri tavulla, esimerkiksi: tuu-laa tai hei-jaa. Laulut lauletaan osin vuorolauluna, osin yhtäaikaisesti unisonossa tai kaksi eri ääntä päällekkäin. Yksi lauluista mukailee afrikkalaista tuutulaulua, muut melodianpätkät ovat omia sävellyksiä ja tuovat tuulahduksia kansanmusiikista ja maailmanmusiikista.

Käytämme esityksessä kahta lasten lorua. *Lennä lennä leppäkerttu* -loru esitetään sanoja rikkoen ja toistaen. *Kastetaan varpaita meressä* -loru sanotaan kokonaisuudessaan. Molemmat lorut sanoittavat näyttämötoimintaa, jälkimmäisessä lorussa esimerkiksi ongitaan varpailta kaloja. Esityksessä isommat katsojat saavat loruista enemmän irti sanallistamisen kautta, vauvat taas liikkeen ja sanojen rytmin kautta.

Rytmi on esityksessä erittäin tärkeässä osassa. Esityksen tempo on pääosin rauhallinen ja hengittävä, mutta äänimaailma sekä koreografia sisältävät koko ajan pieniä yllätyksiä. Esityksen rytmistä haluttiin ylläpitävä, jotta vauvat jaksavat kiinnostua siitä.

3.1.2 Rekvisiitta ja visuaalisuus

Harjoitusvaiheen alussa haalimme kotoa ja kirpputoreilta erilaisia värikkäitä vauvojen leluja ja esineitä, esim. kylpyankkoja ja palloja. Ajatus oli hyödyntää tätä rekvisiittaa esityksessä, mutta pian huomasimme, että työskentely sai edetessään yhä enemmän sellaisia piirteitä, että tällainen lelurekvisiitta kävi tarpeettomaksi ja tuntui päälle liimatulta. Halusimme keskittyä vauvojen kanssa kommunikointiin nimenomaan kehomme välityksellä.

Olimme tietoisia siitä, että vauvat kohdistavat katseensa suuriin, selkeisiin väripintoihin. Keksimme harjoitusprosessin aikana suuret värikkäät sateenvarjot, joista tuli pian tärkeä osa esitystämme. Esitys jakaantuu kahteen osaan, joista ensimmäisessä kommunikoidaan pelkästään esiintyjien kehojen ja äänen välityksellä ja toisessa mukana ovat myös sateenvarjot ja kangas. Sateenvarjot toimivat esityksen visuaalisina väriläiskinä, joita on helppo liikutella ja näin saada pienellä liikkeellä suuriakin visuaalisia muutoksia aikaan. Sateenvarjot toivat myös mahdollisuuden piiloutua ja tulla taas esille. Yhdestä sateenvarjosta teimme soittimen kiinnittämällä siihen soivia chimes-putkia. Esityksen loppupuolella kiinnitimme kaikki neljä sateenvarjoa esitystilan takaseinälle siimalla. Loppukuvaksi jää näin neljä pyöreää, eriväristä palloa seinällä.

Suuri, keveä silkkinen kangas mahdollisti kosketusaistimusten tuottamisen yleisöllemme. Kankaan löyhyttely yleisön edessä ja päällä sai tuulen tunteen aikaan. Kangas kulki myös päiden yli kevyessä kosketuksessa hiuksiin ja naamaan. Monet vauvat ja erityisesti taaperoikäiset katsojat hamuilivat kangasta myös käsillään ja halusivat tarttua siihen.

Esityksen puvustuksessa päädyimme selkeisiin perusväriin: punaiset, froteekankaiset trikoomekot, toisella vihreä ja toisella keltainen pitkähihainen aluspaita, valkoiset capripituiset housut. Myös sateenvarjojen värit toistivat näitä perusvärejä: keltainen, vihreä, punainen ja sininen. Puvustuksessa ja sateenvarjoissa oli yhteneväistä retrotunnelmaa niin väreissä kuin kuoseissakin.

Pieniä ihmeitä -esityksen lavastus ja rekvisiitta haluttiin pitää mahdollisimman helposti pakattavana ja kevyenä, sillä esitys suunniteltiin kiertue-esitykseksi. Tavaroiden tuli mahtua yhteen kassiin, koska siirtyminen Suomenlinnasta esityspaikkoihin toteutettiin julkisia kulkuneuvoja käyttäen.

3.1.3 Katsekontakti ja suuntaus

Olimme äiteinä havainneet, että vauvojen katse kiinnittyy usein kasvoihin. Pidimme tärkeänä pitää katsekontaktia ja suunnata tekemistä vauvoille esityksen aikana niin paljon kuin suinkin. Totta kai huomioimme katseellamme myös aikuiset katsojat, mutta

pääfokus oli silti vauvoissa. Vauvojen näkökyvyn ja paremman vuorovaikutuksen kannalta päätimme pitää yleisön mahdollisimman lähellä meitä esiintyjä. Esiintyjän ja ensimmäisen katsojarivin etäisyys oli usein noin puolitoista metriä. Kauimmillaan olimme katsojista noin viiden metrin päässä ja joissakin osioissa aivan yleisön tuntumassa kosketusetäisyydellä. Tanssillisemmat osiot toimivat paremmin kauempaa katsottuna kun taas pienet yksityiskohdat ja kontaktin otto mahdollisimman lähellä yleisöä. Toimintamme oli suunnattu katsottavaksi aika alhaalta, samalta tasolta kuin vauvat ovat istuessaan seuralaisensa sylissä. Kasvojen suuntaus yleisöön tuntui esitysten myötä yhä tärkeämmältä, sillä huomasimme vauvojen kiinnostuksen herpaantuvan heti, jos kasvot olivat näkymättömissä. Katsekontaktin merkitys sai myös uuden ulottuvuuden, sillä vauvat tuijottivat yhtä lailla meitä takaisin.

3.1.4 Aloitus ja lopetus

Aloitimme esityksen aina vastaanottamalla itse yleisön. Päästimme katsojat esitystilaan vasta muutamaa minuuttia ennen esitystä. Olimme heitä ovella vastassa ja tervehdimme ainakin kaikki vauvat katsekontaktilla sekä tervehdyksellä. Ohjasimme yleisön puolikaareen kahteen riviin, jossa ensimmäinen rivi istui lattiatyynyillä ja taempi rivi penkeillä tai tuoleilla vauvat sylissä. Asettautumisen jälkeen aloitimme alkupuheella:

Tervetuloa katsomaan Pieniä ihmeitä! Tämä on sellainen esitys, jossa saa syödä tai juoda. Esityksen aikana saa myös liikkua, ja jos on tarvetta liikkua enemmänkin, niin se kannattaa tehdä tuossa yleisön takana. Jos tulee kova itkuhäätä tai muu tarve poistua esitystilasta kesken esityksen, niin pidämme oven auki siltä varalta. Erittäin suotavaa on myös tulla takaisin! Esityksen jälkeen pääsette tutustumaan esiintyjiin ja esitystilaan tarkemmin. Ainoa asia mitä ei saa tehdä, on puhua kännykkään! Sulkekaa siis puhelimenne. Jos kaikki on valmiina, niin esitys voi alkaa!

Loppukumarrusten jälkeen kerroimme yleisölle, kuinka kauan he voivat vielä oleskella esitystilassa (usein noin 15 minuuttia) ja että he ovat tervetulleita katsomaan lähemmin esiintyjä ja rekvisiittaa ja vaikkapa soittamaan sateenvarjoinstrumentilla. Useimmat jäivätkin oleskelemaan, juttelemaan, syöttämään lasta ja tutkimaan sateenvarjoja esityksen jälkeen. Luulen, että katsojat kokivat tämän viimeisen osion tärkeäksi. Oli tilaisuus sulatella kokemaansa ja vaihtaa muutama sana esiintyjien tai toisten katsojien kanssa.

3.1.5 Tila ja valaistus

Halusimme esitystilan olevan intiimi, jotta voisimme eliminoida kaikki muut häiriötekijät pois esitystilanteesta sekä saada vauvoille turvallisen olon myös tilan kautta. Häiriötekijöitä vauvaesityksissä voi olla turhan suuri esiintymistila, hälyisä ja kaikuisa tila, kova ilmastointi, melu tilan ulkopuolelta, paljon yksityiskohtia sisältävät seinäpinnat, häikäisevät valot sekä muut tekijät, jotka häiritsevät katseen kiinnittymistä esiintyjiin ja vievät huomiota muualle itse esityksestä. Koska esitys oli suunniteltu kiertueesitykseksi ilman mukaan otettavaa valokalustoa, meillä oli esityksiä sekä ilman teatterivalaistusta että valojen kanssa. Kulttuuritaloilla ja teatteritiloissa käytimme talojen valomiehiä ja -kalustoa hyödyksi. Silloin esityksessä oli noin 5–10 vaihdon yksinkertaiset valotilanteet. Esiinnyimme paljon myös pienissä kerhotiloissa, avoimissa päiväkodeissa ja muissa tiloissa, joissa oli hyvin eritasoiset puitteet. Pyrimme riisumaan esitystilan mahdollisimman yksinkertaiseksi taustaseiniltään, jotta vauvat pystyisivät keskittymään paremmin esitykseen.

3.1.6 Esitykset

Pieniä ihmeitä sai ensi-iltansa toukokuun 18. päivä 2006 Annantalolla, Helsingissä. Toukokuussa 2006 teosta esitettiin myös Espoossa *Vimmellys* -lastentanssifestivaaleilla, kesäkuussa 2006 oli kymmenen esityksen sarja Suomenlinnassa. Syyskuussa 2006 toteutui kymmenen esitystä Espoon kaupungin avoimissa päiväkodeissa. Pieniä ihmeitä on vierailut myös Oulun *Tanssia Tyrkyllä* -festivaalilla (syyskuu 2006), Romanian kansainvälisillä lastenteatterifestivaaleilla *100, 1000, 1 000 000 Tales* (lokakuu 2006), Jyväskylän *Tanssin Aika* -festivaaleilla (2007) sekä *Tuusulan skidiviikoilla* (2007). Esityksiä oli myös Vantaan kaupungin kulttuurikeskuksissa (10 kpl), Itä-Helsingin kulttuurikeskus Stoassa sekä Kumpulan kylätilassa. Pieniä ihmeitä sai produktioavustuksen esityksen valmistamiseen Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskukselta vuonna 2006.

Syksyllä 2007 toteutimme seitsemän esityksen sarjan hoitolaitoksissa erityisryhmille kuten kehitysvammaiset sekä vanhuksset & vauvat. Kiertue toteutettiin Taiteen keskus-toimikunnan tuella.

Esityksiä kertyi vuosina 2006–2008 yhteensä 58 kappaletta, joista kaksi esitystä oli ennakkoesityksiä.

Kuva 2. Pieniä ihmeitä.

3.1.7 Vastaanotto

Pieniä ihmeitä sai erittäin hyvän vastaanoton. Olimme yllättyneitä siitä, miten hyvin vauvat jaksoivat esitykseen keskittyä. Useimmat seurasivat aktiivisesti koko puolituntisen esityksen, aivan tyytyväisinä. Tämä keskittyneisyys tuntui välillä käsittämättömältä, kun kyseessä olivat kuitenkin alle vuoden ikäiset vauvat. Vauvat reagoivat koko ruumiillaan, välillä heiluttaen käsiään ja jalkojaan, taputtaen, äännellen, kiljhdellen, matkien, hamuten lähemmäs osallistumaan tai vain paikallaan tuijottaen. Toki kuulimme itkujakin. Toiset vauvat olivat arempia lähestyttäessä ja saattoivat kääntyä huoltajaansa kohti turvaa hakien. Joku reagoi itkulla jännittävään tilanteeseen tai ääneen, joku imi itseensä huoltajan tai esiintyjän jännityksen. Joku saattoi valittaa väsymystään tai nälkää, mutta useimmiten jännitys tai muu epäröinti suli esityksen edetessä ja itku vaihtui kuunteluksi. Kaikki vauvat reagoivat tavallaan, omalla ajoituksellaan ja kuka

mihinkin huomionsa kiinnittäen; välillä esitystä mielenkiintoisempi saattoi olla naapurin värikäs sukka.

Havainnoimme esitysten myötä, että usein noin puolivuotiaat vauvat olivat otollisinta yleisöä. Vuorovaikutus tuntui olevan kukkeimmillaan ja puolivuotiaille aukesi myös esityksen huumori. Puolivuotiaat kommentoivat usein äänillään ja näihin viesteihin oli helppo vastata. Vauvojen innokas reagointi sai myös aikuisyleisön reagoimaan ihastuneena. Vauvat kaiken kaikkiaan olivat utelias ja avoin yleisö. Alle kolmikuiset vauvat saattoivat nukahtaa kesken esityksen tai nukkua koko ajan. Nuorin katsoja Pieniä ihmeitä -esityksessä oli kahden viikon ikäinen. Kävelemään oppineet halusivat välillä tulla esiintymisalueelle, mikä oli toisinaan ongelmallista turvallisuuden kannalta. Sateenvarjot piikkeineen olivat pääasiassa esiintyjien käsissä ylätasolla, mutta aina oli mahdollisuus, että sateenvarjo töytäisisi esiintymisalueelle tullutta lasta. Katsojista haastavimpia olivat kaksivuotiaat, jotka olivat tulleet yhden vanhemman ja vauvasisaruksen kanssa. Vanhemman keskittyessä vauvaan, isompi sisarus saattoi helposti lähteä karkuteille. Yritimme ottaa nämä esiintymisalueella vierailevat lapset luontevaksi osaksi esitystä. Usein he ymmärsivät itse palata takaisin huoltajansa luo, välillä vanhemmat kävivät nappaamassa omansa takaisin tai joskus kiikutimme lapsen takaisin itse.

Aikuisille tuntui olevan tärkeää seurata oman vauvan reagointia esitykseen ja itsekin ikään kuin vauvan kautta katsoa esitystä. Aikuiset reagoivat lapsensa eläytymiseen sekä esityksen suoraan heille antamiin impulsseihin. Ennen kaikkea esitys oli yhteinen kokemus sekä vauvalle että vanhemmalle, jotain, josta voi yhdessä nauttia turvallisesti lähekkäin. Vanhemmilta tuli hyvin positiivista palautetta siitä, että vauvoille ylipäänsä tehdään esityksiä. He olivat tyytyväisiä siihen, että esitystilanne toimi vauvan ehdoilla. Monet pitivät hyvin tärkeänä, että esityspaikka oli kotia lähellä ja esityksiin oli helppo tulla (Espoon ja Vantaan esitykset). Vanhemmat kiittelivät myös epätavallisen paljon esityksen sisältöä ja kertoivat vauvojensa viihtyneen hyvin. Viihtymisestä kertoo myös se, että perheet jäivät oleilemaan esitystilaan pitkäksikin aikaa esityksen jo loputtua. Useat aikuiset ihmettelivät vauvojen pitkäjänteistä keskittymistä esitykseen.

Esiintyjälle vauvayleisön vastaanotto tuntui raikkaalta. Yleisön mukanaolemisen saattoi selkeästi havaita ja yhtälailla esiintyessä havainnoi myös ne hetket, jolloin yleisö ei ollut mukana. Jokainen esitys muotoutui omanlaisekseen vuorovaikutuksesta riippuen. Vau-

vojen reaktiot vaikuttivat paljon eri esitysten tunnelmiin ja sävyihin, sekä niiden kokonaisrytmiin. Tämä välitön vuorovaikutus tuntui virkistävältä, sillä aikuisten esityksissä yleisön reaktiot kuuluvat usein vasta loppuapludeissa, eikä silloinkaan voi olla ihan varma, mitä yleisö tuntee ja ajattelee.

Esitysten myötä ymmärsimme vastaavamme olemassaolevaan tarpeeseen. Kävi selkeästi ilmi, että esitystapahtuma vauvaperheille oli kaivattua arjen rikkautta. Vauvaperheet haluavat liikkua ulos kodeista, harrastaa ja käydä kulttuuririennoissa. Tärkeää on myös tavata muita samassa elämäntilanteessa olevia perheitä. Jos taiteesta nauttiminen onnistuu vielä omassa lähiympäristössä niin aina parempi. Saimme ensi-iltaan Helsingin Sanomien toimittajan, joka kirjoitti esityksestä jutun Minne Mennä -palstalle (Liite 1). Lehtikirjoitus sai aikaan sen, että Suomenlinnaan suunnitellut esitykset varattiin loppuun muutamassa päivässä. Kaikki seuraavatkin esitykset myytiin nopeasti loppuun esityspaikasta riippumatta. Esityksille tuntui olevan selkeä tarve.

3.1.8 Mitä tarkoittaa, että kohderyhmänä on vauvat?

Esityksen valmistamisen prosessissa ajattelimme kohderyhmämme vauvoja ikähaarukalla 0–1-vuotiaat. Itse määrittelimme vauvat sellaisiksi, jotka eivät vielä kävele. Kävellyn oppimisen ikä on kaikilla yksilöllinen ja vaihtelee noin yhdeksästä kuukaudesta kahdeksaentoista kuukauteen. Esitysten alettua esityksemme ikähaarukka liudentui. Saimme paljon kyselyitä siitä, että voiko esitykseen tuoda vanhempia kuin 1-vuotiaat, esimerkiksi isompia sisarusia. Päädyimme ratkaisuun, että esitys on suunnattu ensisijaisesti vauvoille, mutta mukana saa toki olla isompiakin lapsia ja esimerkiksi isovanhemmat. Vauvapaikkoja myytiin esitykseen 15 kappaletta, jonka lisäksi mukaan saivat tulla isompia lapsia ja aikuisia. Kaikille vauvoille taattiin hyvät paikat lähellä esiintyjä, oman seuralaisensa sylissä. Kokeilimme joissakin paikoissa ikähaarukkaa 0–2-vuotiaat, joka tuntui muuten toimivalta, mutta levottomuus esiintymisalueen ja katsomon välillä kasvoi. Yli yksivuotiaat halusivat usein osallistua voimakkaammin tulemalla itse mukaan toimijoiksi esiintymisalueelle.

Aina tekijöiden ja tilaajan toiveet eivät kohdanneet. Romaniassa meillä oli esitys, jossa ei ollut ainoatakaan vauvakatsojaa. Sen sijaan pienen esiintymistilan katsomo oli ahdettu täyteen aikuisia ja joukossa oli myös jokunen lapsikatsoja. Tilanne oli esiintyjien

kannalta katastrofaalinen, sillä pieni ja herkkä vuorovaikutus jäi kaukaiseksi haaveeksi. Esitys muuttui aivan toiseksi. Suuntaaminen ja katsekontaktin kalastelu piti tehdä kauas viiden metrin päähän. Yritimme esityksen alussa tehdä asiat isosti ja kuuluvasti tarkariviin saakka, mutta samalla katosi kaikki se pieni ja herkkä lähivuorovaikutus, joka esityksessä oli olennaista. Loppuesitys yritettiin vain selviytyä jotenkuten kunnialla. Oli outoa esiintyä katsomolle, jossa ei ollut yhtäkään vauvaa. Osasyynä vauvojen puuttumiseen saattoi olla kulttuuri, jossa vauvaesitykset olivat suhteellisen uusi asia. Vauva-perheitä ei oltu tavoitettu markkinoinnissa. Vauvaesitys kiinnosti festivaalin aikuisyleisöä kovastikin ja kaikille avoimia esityksiä oli vain yksi. Suomessakin tapahtui useita ylibuukkauksia, eli lippuja esitykseen oli myyty tuplamäärä. Joillekin tahoille tuntui olevan ennakkoon vaikea ymmärtää esityksen herkkää vuorovaikutuksellista ideaa, että vauvakatsojia otettiin kuhunkin esitykseen vain 15 henkeä.

3.1.9 Keille kaikille vauvaesitys sopii?

Hiukan hämmentävää oli, että esitys tuntui menevän hyvin myös 3–5-vuotiaille lapsille. He jaksoivat seurata esitystä paikaltaan paremmin kuin touhukkaat kaksivuotiaat. Esityksen elementit ja rytmi ylläpitivät useimmiten myös vanhempien lasten mielenkiintoa. Esitys toimi myös aikuiskatsojille, jotka joskus intoutuivat ihmettelemään: ”Miten niin esitys on suunnattu vauvoille kun tämähän sopii just mulle!” Esitysten myötä syntyiikin ajatus yleisöstä vauvasta vaariin, jossa mahdollistuisi myös sukupolvien välinen kohtaaminen. Näimme mahdollisuuksia viedä esitystä vanhuksille sekä kehitysvammaisille, jotka saattaisivat iloita ja hyötyä esityksen voimakkaasti aisteja stimuloivasta vaikutuksesta.

Teimme seitsemän esityksen kiertueen syksyllä 2007, joissa kaksi esityksistä toteutettiin vanhustentaloissa yhdessä päiväkotiryhmien kanssa. Yksi esitys oli kehitysvammaisten koti Sofianlehdossa, jossa yleisössä oli monivammaisia lapsia ja nuoria. Yksi esitys pidettiin Hyksin Lastenlinnassa autistisille lapsille. Vastaanotto oli hyvä myös näissä esityksissä. Vanhusten ja lasten yhteisille esityksille olisi tarvetta ja kehitysmahdollisuuksia. Yhteistä tuokiota olisi hyvä laajentaa pieneen yhteiseen työpajaan esityksen jälkeen. Vanhukset nauttivat lasten läsnäolosta ja lapset olivat luontevia vanhusten seurassa. Monivammaisille esiintyessä huomasimme esityksemme rajoittuneisuuden, sillä osa katsojista makasi sängyissä tai säkkituoleilla katse kattoa kohti eivätkä kyen-

neet liikuttamaan päätään. Esityksemme oli suunnattu istuville ja näkeville katsojille, kun taas tällaisessa joukossa olisi tarvittu enemmän yksilöllistä huomioonottamista esimerkiksi esityksen tilallisen suuntautumisen suhteen.

Sofianlehdon esityksen jälkeen rupesimme ideoimaan uutta esitystä, joka ottaisi tilan haltuun paremmin. Ideaalitilanne olisi olla katsojia lähellä ja päästä liikkumaan heidän seassa. Huomasimme stimuloivamme hyvin kinesteettistä aistia, näkö- ja kuuloaistia, mutta tuntoaistia huomioitiin vain vähän esityksen lopussa kankaan välityksellä. Toki vauvat istuivat pääosin seuralaistensa syleissä ja saivat tätä kautta kosketuksen tuntoaistiinsa. Mutta vauvat pitävät myös käsillä ja suulla tutkimisesta, ja sitä esityksemme ei tarjonnut ollenkaan. Mietimme myös yleisön osallistamista siihen suuntaan, että olisi selkeämmät ratkaisut siitä, mitä voisi tehdä mukana. Toisilla vauvoilla oli tarve tulla lähemmäs ja osallistua enemmän. Aloimme suunnitella toista vauvoille suunnattua esitystä, Kukulukua.

3.2 *Kukuluku*-tanssiesitys vauvoille perheineen

Kukuluku rakennettiin sooloesitykseksi siitä syystä, että Laura Kairamo oli vastaanottanut kokopäivätyön luokanopettajana eikä pystynyt enää keikkailemaan päiväsaikaan. Sovittiin, että Laura toimii ohjaajana ja Riikka esiintyy ja hoitaa tuotannon. Mukaan pyydettiin pukusuunnittelija Niina Pasanen sekä graafinen suunnittelija Anna Mattsson. Kuten edeltäjänsä Pieniä ihmeitä, Kukuluku rakennettiin kiertue-esitykseksi sillä ajatuksella, että yhden naisen esitys kulkee kätevästi kassissa ja esitysajat on helppo sopia yhden esiintyjän aikataulujen mukaan. Sooloesityksen esiintymiskulut pysyvät alhaisina ja esitys on näin tilaajalle edullinen. Kukuluku suunniteltiin esitykseksi, jota voidaan viedä myös muihin kuin teatteritiloihin, esimerkiksi vanhainkoteihin ja päiväkoteihin.

Pieniä ihmeitä -esityksen ollessa abstrakti liikkeen ja äänen kehollinen vuoropuhelu, Kukulukua voisi ajatella samoin metodein toteutettuna mutta lastenteatterielementeillä höystettynä vauvaesityksenä. Kukulukun kommunikaatio perustuu niin ikään liikkeen ja äänen yhteyteen, vauvojen omaan keholliseen kieleen. Kuten Pieniä ihmeitä -esityksessä myös Kukulukun tavoitteina oli kinesteettisten aistien tuottaminen ja herättäminen. Kukulukun yhteneväisyyksiä aiempaan teokseen on myös sen yleisösuhde, joka luottaa läheiseen ja suoraan kommunikointiin katsojiensa kanssa. Kukuluku lähes-

tyy kuitenkin yleisöään hahmojen kautta ja käyttää hyväkseen enemmän rekvisiittaa. Kukuluku myös osallistaa yleisöään enemmän: esityksen viimeisessä kohtauksessa yleisölle jaetaan rytmisoittimet ja näytetään, millaista rytmiä siinä voisi soittaa esiintyjän tanssiessa. Sen jälkeen yleisö kutsutaan mukaan esiintymismatolle tunnustelemaan ja kokeilemaan esityksen materiaaleja ja soittimia sekä kommunikoimaan esiintyjän kanssa. Esityksen muoto ja rakenne ammentaa myös edeltäjältään: Kukuluku toivottaa yleisönsä tervetulleeksi samoin ohjein kuin Pieniä ihmeitä -esitys, etenee jaksosta toiseen omalla logiikallaan ja lopettaa esitystapahtuman yleisönsä kanssa vapaasti seurustelemalla. Kukulukussa yleisö istuu puolikaarella hyvin lähellä esiintyjää, samalla tasolla, jotta lähikontakti ja vuorovaikutus katsojiin säilyy.

Kukuluku suunnattiin erityisesti 0–1-vuotiaille vauvoille perheineen, mutta sitä markkinoitiin sopivaksi myös kaikenikäisille ihmisille kieli- ja kulttuuritaustasta riippumatta. Kukulukun yhtenä tarkoituksena oli saattaa elämänkaaren eri vaiheissa olevat ihmiset yhteisen kokemuksen äärelle. Kukulukun harjoitusperiodin aikana kävi selväksi, että esityksestä oli muotoutumassa selkeästi lasten esitys. Esityksen maailma, hahmojen kautta esiintyminen ja rekvisiitan käyttö tuntuivat luontevilta lastenesitykseen, mutta teennäiseltä vanhusyleisölle.

Kukulukun esityskuvaus:

Kukuluku – tanssiesitys vauvoille ja koko perheelle

Kukuluku on vauvoille perheineen tarkoitettu tanssiesitys, joka pohjaa liikkeeseen, rytmiin, väreihin ja ääniin. Kukulukussa koetaan muodonmuutoksia, matkataan väristä ja tunnelmasta toiseen sekä hiljaisuudesta afrikkalaisiin rytmeihin. Esityksen pohjavireenä sykkii kasvutarina paikkansa etsimisestä maailmassa ja itsensä löytämisestä. Sooloesityksen peruslähtökohtana on kehollisuus; esiintyjän liike ja ääni koskettavat katsojaa tässä ja nyt.

Esityksen kesto on noin 30 minuuttia.

Koreografia ja ohjaus: Laura Kairamo
Tanssi ja äännet: Riikka Siirala
Pukusuunnittelu: Niina Pasanen
Graafinen suunnittelu: Anna Mattsson/Suomi Design

(Kairamo & Siirala, 2008)

Kuva 3. Kukuluku.

3.2.1 Kukulukun rakenne, koreografia ja äänimaailma

Kukulukukaan ei seuraa tarinallista juonta. Esitys on jaettu dynamiikaltaan erilaisiin jaksoihin, jotka kuljettavat katsojat läpi eri tunnelmien ja tunteiden. Esityksessä tapahtuu metamorfoosi – ryömivästä oliosta kasvaa kädellinen, tanssin, äänen ja soittimien kautta kommunikoiva hahmo. Esityksessä koetaan monia muodonmuutoksia: hahmo muuttaa muotoaan esityksen aikana ihmisestä sammakoksi, linnuksi ja taas ihmiseksi.

Kukuluku sisältää seuraavanlaiset jaksot:

- Alkupuhe
- Kohtumaailma; selän- ja raajojen liike sekä kurina
- Syntymä ja yleisön havainnointi; veden purskaisu ja tervehtiminen, kehtolaulu mm-äänteellä ja konsonanteilla

- Nukahtaminen
- Herääminen; puhelu lähikontaktissa, pyöriminen, haistelu, maistelu ja juominen
- Muodonmuutos toukaksi; toukkaliikehdintä, dukkuu-leikki eli piiloutuminen ja esiin tuleminen
- Muodonmuutos sammakoksi; liikkuminen pussin sisällä ja sieltä pois, itämainen laulu
- Sammakko; raajat lattiatasossa, gibberish-ranska, rytmit lattiaan, räp-henkinen rallatus ja liike
- Muodonmuutos linnuksi; matkustavat sormet, titititit-ääntely, lintupillillä soittaminen, kasvu täyteen mittaan, keltaisen nauhan tanssi
- Muodonmuutos kanalinnuksi; pootpotpot-ääntely, kilisevät säärystimet, intialaisen tanssin jalat, afrikkalaisen tanssin liikkeitä, kukuluku-huudahduksia ja tanssia
- Helistimet; soittimien jako lapsille, yhteinen soittotuokio, tanssi ja rytmi
- Loppusanat ja seurustelu

Kukulukun ensimmäiset jaksot johdattelevat esityksen teemoihin ja aistimaailmaan lattiatasossa. Muodonmuutokset siirtävät liikkeen konttaustasolle ja siitä aina ylös pystytasoon. Viimeisissä jaksoissa fokuksena on interaktio yleisön kanssa.

Kukulukussa liikkeet syntyvät pääasiallisesti hahmojen kautta. Alun hahmo liikkuu paljon lattiatasossa kierien ja pyörien, sammakkohahmo liikkuu raajojen ja rytmien kautta, lintuhahmo taas venyen pitkäksi ja tilaan kurottuen ja lopun ihmishahmo tanssii afrikkalaisen tanssin liikkeiden kautta. Kukulukussa esiintyjän tilallinen suuntautuminen on enemmän kolmiulotteista kuin Pieniä ihmeitä -teoksessa, jossa esiintyjien suuntaus on lähes koko ajan eteenpäin yleisölle.

Kukulukussa käytetään onomatopoeettista ääntelyä ja laulua. Alussa kuullaan kehtolaulua mm-äänteillä ja konsonanteilla, sen jälkeen hahmo tervehtii ja tekee tuttavuutta omalla kielellään. Sammakkohahmo puhuu gibberish-ranskaa ja läpsyttää rytmiä lattiaan, lintuhahmo äänтелеe kurisemalla linnun tavoin ja soittamalla vesilintupillillä. Tanssiva lintuhahmo kommunikoi yleisön kanssa rytmisoittimin sekä huudahduksin ja pistää yleisön soittamaan. Muodonmuutoksissa hahmo äänтелеe aina yhtäjaksoisesti kurisemalla tai titititititit-ääntelyllä.

Kuva 4. Kukuluku.

3.2.2 Esitykset

Kukuluku sai ensi-iltansa Helsingin Kanneltalossa 20.9.2008. Esitys on vierailut vuosina 2008–2009 mm. Malmitalolla, Vantaan kaupungin kulttuuripalveluilla (Taidetalo Pessi, Point ja Lumosali), Espoon Sellosalissa, Taidetalo Pikku-Aurorassa, Tuusulan *Skidivii-koilla*, Jyväskylän *Tanssin Aika* –festivaaleilla sekä Kotkan *Lasten Meripäivillä*. Esityksiä on ollut yhteensä 27 kappaletta. Esitys sai kohdeapurahaa Taiteen keskustoimikunnalta sekä Helsingin kaupungin kulttuuriasiainkeskukselta.

Kukulukun esitystilat vaihtelivat jumppasalin puolikkaasta täysin varustettuun mustaan teatteritilaan. Kukulukua on esitetty sekä päivänvalossa että teatterivaloilla valaistuna.

3.2.3 Visuaalisuus ja rekvisiitta

Sooloesitys toi mukanaan selkeästi rajatun esiintymistilan. Vaikka alun perin oli ajatus yleisön lomassa esiintymisestä, huomasimme harjoitusprosessin edetessä sen olevan hankalaa yksin. Yhden esiintyjän fyysiset rajat tulivat vastaan, sillä halusimme pitää tärkeän katsekontaktin vauvoihin. Yleisön lomassa kulkeminen olisi hajottanut esityksen fokusta liikaa. Rekvisiitan tarve syntyi myös sooloesityksen luonteesta. Kehollisuuden ja äänen lisäksi tarvittiin myös muita elementtejä esiintyjän tueksi. Pukusuunnittelija Niina Pasanen suunnitteli esityksen puvut sekä pyöreän esiintymismaton, jonka päällä esitys tapahtuu. Matosta lähtee kolmesta lehden muotoista uloketta, jotka on

tehty taskuiksi. Matto muodostaa oranssin kukan tai lammen, jolla on vihreät lehdet. Esityksessä lehtiä käytetään rekvisiitan säilytyspaikkana. Kukulukun puvustuksessa otettiin huomioon erilaiset tunnustelu- ja kosketuspinnat, jota vauvat pääsevät tutki-
maan esityksessä ja sen jälkeen.

Esiintyjän puku on tehty vihreästä ja kullavärisestä samettitrikoosta. Esityksen puoli-
välissä esiintyjä vetää päälleen vielä ohuen kullanhoitoisen pussin, joka muuntuu ha-
meeksi. Puvusta saa myös vedettyä esiin pitkät hihat, jotka sammakkohahmo kiinnittää
varpasiinsa. Loppukohtauksessa on käytössä säärystimet, joihin on lisätty kilistimiä,
jotka helähtelevät liikuttaessa. Kaikki rekvisiitta piti olla sellaista, että sen saa piiloon
esiintymismaton taskuihin tai esiintyjän pukuun. Vauvaesityksissä kaikki irtorekvisiitta
houkuttelee vauvat heti luokseen ja on näin ollen riski, jollei sitä tiedosteta. Kukulukun
rekvisiitta suunniteltiin sellaiseksi, että sen voi ottaa osaksi puvustusta tai piilottaa
esiintymismattoon.

Esityksessä käytetään vedellä täytettyä alumiinista vesipannua, josta tulee kurisevaa
pulputusääntä pillillä puhallettaessa. Käytössä on myös keltainen vedellä täytettävä
lintupilli, josta saa korkeita lintuääniä sekä kepin päässä oleva keltainen, pitkä silkki-
nauha, jota heiluttamalla voi tehdä kuvioita ilmaan. Lisäksi viimeisessä kohtauksessa
esiintymismaton taskuista vedetään esille jokaiselle lapsikatsojalle oma rytmimuna,
joka on vihreän sukkahousunauhan sisässä.

Kuva 5. Kukuluku.

3.2.4 Kukulukun vastaanotto ja sooloesityksen esittäminen

Kuten edeltäjänsä Pieniä ihmeitä Kukuluku sai erittäin hyvän vastaanoton. Pääasiallisesti palaute oli samanlaista kuin Pieniä ihmeitä -esityksestä (ks. 3.1.7 Pieniä ihmeitä, vastaanotto). Jotkut vanhemmat ihastelivat Kukulukussa sitä, että esityksessä puhutaan vauvaa – vauvojen omaa kieltä – ja lapset tuntuvat ymmärtävän sitä. Kukulukun hahmo äänтелеe paljolti samalla tavoin kuin vauvat.

Koin Kukulukun esittämisen alussa raskaaksi. Esityksestä suoriutumisen lisäksi vaativaa oli olla kontaktissa koko yleisöön, ottaa se haltuun ja innostaa esitykseen mukaan. Aiemmassa vauvatanssiteoksessa meitä oli kaksi esiintyjää lavalla koko ajan, ja esimerkiksi esiintymisen suuntausta pystyi paremmin jakamaan toisen esiintyjän kanssa. Kukulukussa koin riittämättömyyden tunteita, sillä minun esiintymiseni – ääneni, liikkeen ja kommunikointini – tuli olla niin ylläpitävää, että yleisö jaksoi kiinnostua koko puolituntisen ajan. Tunne, että tekee esiintyessään kahden ihmisen työt, hellitti esitysten myötä. Rutiini ja varmuus esiintymiseen syntyi vähitellen. Kukuluku on esittäjälleen vaativa teos. Esitysten jälkeen oli usein olo, että olisi mukava jakaa esiintyjyykokemusta jonkun toisen kanssa.

3.3 Tuotanto ja markkinointi

Vauvaesitysten tekeminen ei ole taloudellisesti kannattavaa siinä mielessä, että katsojämäärät eivät voi olla kovin suuria ja lippujen hinnat lastenesityksissä ovat usein alhaiset, noin viiden euron luokkaa. Pelkillä lipputulolla ei pystytä kattamaan esityksen menoja. Myimme Pieniä ihmeitä -esitystä sekä Kukuluku-esitystä itse erilaisille tahoille. Lähes kaikki esitystahot olivat kaupungin tai valtion tukemia. Haaste olikin nimenomaan löytää tahoja, jotka pystyvät ostamaan esityksen. Katsojia kyllä olisi riittänyt useampiinkin esityksiin. Esiintyjien määrä myös ratkaisee, eli kuinka monelle olisi tarkoitus saada työstä palkka. Kahden tekijän esitys on vielä hallittavissa palkkakuluineen, sitä suurempi tekijäjoukko on jo usein liian kallis.

Emme olleet markkinoineet Pieniä ihmeitä -esitystämme ennen ensi-iltaa 2006 Annantalolla. Esityksen saama julkisuus (Helsingin Sanomien kirjoitus) auttoi markkinoinnissa ja saimme esitykselle tilauksia itse sitä varsinaisesti myymättä. Myöhemmin olimme

yhteydessä erilaisiin lastenkulttuurin toimijoihin, kuten kulttuuritaloihin ja avoimiin päiväkoteihin sekä lastenkulttuuri- ja tanssifestivaaleille. Lastenkulttuurin toimijoita pääkaupunkiseudulla ei ole kovin paljoa, joten lastenesityksen markkinointi ei ole valtava urakka. Vauvaesitykselle oli kiinnostusta ja sana oli myös levinnyt lastenkulttuuripiireissä. Kukulukulle oli olemassa markkinointiväylät jo edellisen esityksen myötä ja markkinoinne esitystä lähinnä näille samoille tahoille. Kokemukseni mukaan lastenesityksen valmistamiseen oli helpompi löytää rahoitusta apurahoista, ja myös keikkojen saaminen oli helpompaa kuin aikuisille suunnatuissa tanssiesityksissä. Työllistymisen näkökulmasta tanssitaiteen tila Suomessa on vaikea ja erityisesti pääkaupunkiseudulla tekijöitä on todella paljon suhteessa työskentelyapurahojen ja esiintymistilaisuuksien määrään.

3.4 Teatterin konventio vauvaesityksissä

Mielenkiintoista vauvoille esiinnyttäessä oli se, että vauvat eivät tunteneet teatterin konventioita etukäteen eikä heillä siten ollut käyttäytymisen malleja esityksessä olemiseen. Useimmilla vanhemmilla sen sijaan oli jokin ajatus tai kokemus esityksessä käyttäytymisestä. Kauheinta oli seurata joitakin vanhempia, jotka yrittivät estää lapsiaan reagoimasta esimerkiksi tukahduttamalla lapsen luontaisen taputtamisen tai jalan läpysyttämisen sellaisella ajatuksella, että vain esiintyjällä oli oikeus liikuttaa itseään ja äänellä ja katsojan tuli pysytellä hiirenhiljaa. Useimmissa vauvatapahtumissa ja esityksissä reagointi on päinvastoin sallittua ja jopa toivottua. Parasta olisi antaa mahdollisimman selkeät ohjeet vanhemmille, kuinka vauvaesityksissä saa olla ja pitää toimia. Yleisön ohjaaminen paikoilleen, henkilökohtainen tervehdys sekä alkupuheen merkitys tuntuivat olevan suuri hyvän tunnelman luomiseen esitystapahtumassa. Nämä kaikki edistivät rentoa oloa, jota tarvittiin erityisesti vanhempien tueksi monille uudelleen esityskokemuksen äärellä. Yhteisten pelisääntöjen kertominen myös minimoi häiriötekijöitä esityksen aikana. Vapautuneet vanhemmat ja sitä kautta rauhalliset vauvat olivat avainasemassa hyvän esityksen aikaansaamiselle.

Vauvat ovat todella herkkiä aistimaan jännittyneisyyttä ja tunteita ylipäättään. Toisinaan yleisössä oli hyvin hermostuneita tai epävarmoja vanhempia. Nämä olotilat tarttuvat helposti vauvoihin ja tekevät ne levottomiksi. Joskus minulta kysyttiin ennen esitystä, miten tulisi toimia kun odotettavissa on, ettei meidän vauva jaksa katsoa hiljaa esitystä koko aikaa. Vauvat ovat vauvaesityksissä lähtökohtaisesti pääosassa eivät suinkaan

häiriötekijöitä. Vauvan liikkeet ja äänet ovat sallittuja ja kuuluvat vauvaesitystapahtumaan.

4 Vauvakulttuurin ja -esitysten historiaa

4.1 Vauvojen ymmärtäminen ja arvostus

Nykypäivän Suomessa äitejä kannustetaan etsimään vertaisseuraa ja –tukea äitiyslomalla ollessaan. Neuvolat, leikkipuistot ja seurakunnat järjestävät vanhempivauvakerhoja, joissa voi jakaa kokemuksia ja viettää aikaa vauvansa kanssa. Äitejä kannustetaan myös olemaan aktiivisia vauvojensa kanssa ja lähtemään kodeistaan harrastamaan ja liikkumaan. Nykyään puhutaan myös virikkeellisen kasvuympäristön puolesta; vauvojen aivot tarvitsevat päivittäin erilaisia virikkeitä. Vauvat lentävät perheidensä kanssa myös ulkomaanmatkoille jo hyvin pieninä.

Perheiden tarve vertaiseen seuraan ja aktiviteetteihin juontaa juurensa perheverkoston muutoksesta. Ennen oli yleistä, että isovanhemmat asuivat samassa taloudessa tai ainakin lähiympäristössä. Käsipareja oli saatavilla lastenhoitoon ja kodinhoitoon. Lastenhoitoon sai myös opastusta. Nykyään monien lapsiperheiden pitää luoda turva- ja hoitoverkko itse, osallistumalla esimerkiksi kerhotoimintaan ja tutustumalla sitä kautta toisiin samassa tilanteessa oleviin. Yksinäisiä äitejä vauvoineen on paljon. Äidit verkostoituvat usein isiä helpommin. Monet puhuvat ns. äiti-kavereista, joihin on tutustunut äitiyslomalla tai hoitovapaalla ollessaan.

Aiemmin oli vallalla käsitys, että vauvaa ei ole hyvä viedä liiaksi pois kotoa; äidin ja vauvan symbioosi riitti ensimmäisten kuukausien aikana. Vauvoja pidettiin monissa tilanteissa häiriötekijöinä: esimerkiksi kirkossa ja konserteissa ei suvaittu vauvan itkua. Itä-Suomessa oli tavallista, että lapset juhlivat mukana juhlissa yhdessä perheen kanssa. Länsi-suomalaiseen perinteeseen kuului jättää lapset kotiin esimerkiksi iltamiin mentäessä. Vanhastaan pienten lasten ja koko perheen tapahtumia ovat olleet: sirkukset, paraatit, luistelunäytökset, ulkosoittotapahtumat, jouluparaatit ja markkinat.

Nykyään vauvoja voi ottaa mukaan taidetapahtumiin. Taidemuseoissa järjestetään vauvakierroksia, sinfoniaorkesterit järjestävät lastenkonsertteja ja kirkot lasten jumalanpalveluksia.

4.2 Vauvaharrastukset Suomessa

Viimeisen vuosikymmenen ajan vauvoille suunnatut tai vauvojen kanssa tehtävät aktiviteetit Suomessa ovat lisääntyneet kovaa vauhtia kertoo Hanna Hjelt pro gradu -tutkielmassaan vauvateatterista (Hjelt 2008, 9–11). Vauvoille ja perheille järjestetään asuinpaikasta riippuen erilaisia harrastuksia ja toimintaa. On vauvauintia, vauvamuska-reita, vauvajumppaa, vauvojen värikympyjä, vauvojen sanataidetta, taaperosirkusta, elokuvia vauvakinossa, vauvajoogaa, vauvaratsastusta, vauvatanssia sekä dialogista vauvatanssia®. Hjeltin listaan lisäksi vielä äiti-vauva pilateksen sekä babybailatino-tunnit. Vauvauinti on ollut harrastuksista pisimpään tunnettua, jo lähes 30 vuotta, ja kuuluu vauvaharrastusten suosikkeihin. Tunnetuimpia on myös vauvamuskarit, jotka ovat levinneet hyvin Suomessa. Uusimpien ja vähemmän tunnettujen tulokkaiden joukossa on vauvaratsastus ja vauvojen sanataide. Osa harrastuksista on suunnattu enemmän vanhemmille tai äideille kuin pikkulapsille. Esimerkiksi vauvakinossa esitetään päiväsaikaan kaikille sopiva elokuva, jonne ovat myös tervetulleita vauvaikäiset mukaan. Vauvakinossa lapset saavat esim. liikkua pitkin elokuvateatteria, syödä, nukkua tai seurustella. Vauvajumppat ovat usein suuntautuneet äitien hyvinvointiin, mutta useissa ryhmissä vauvoille on myös oma osuutensa loruineen ja liikuntaleikkeineen. Vauvaa käytetään myös esimerkiksi painona aikuisten jumppaliikkeissä. (Hjelt 2008, 9–11.)

Soili Perkiön ja Hannele Huovin tuotanto on innoittanut monia vauvakulttuurin toimijoita. Heidän pienille lapsille suunnatut laulut, lorut ja runot ovat olleet ahkerasti käytössä monien vauvaesitysten lähtökohtina. Musiikin maisteri Soili Perkiö toimii Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen lehtorina erikoisalanaan musiikkiliikunta ja varhaisiän musiikkikasvatus. Perkiön erityinen kiinnostuksen kohde on varhainen vuorovaikutus ja hän on kehittänyt vauvamusikilleikkikoulutoiminnan Suomessa. Helsingin Sanomien kirjoituksen mukaan vauvamuskarit ovat suomalainen ilmiö, jota ei maailmalla paljontaan esiinny (HS 14.2.2012). Suomessa 50 000 alle kouluikäistä lasta osallistuu musiikkileikkikoulutoimintaan. Hannele Huovi on kirjailija ja toimittaja, joka on työskennellyt

vauvateemojen parissa jo parin vuosikymmenen ajan. Huovilta on ilmestynyt mm. *Vauvan vaaka* leikkiloru- ja runokirja vauvoille. Hän on kouluttanut vauvojen sanataide-ryhmien ohjaajia ja tehnyt vauvoille suunnattuja runo-musiikkimatineoita Soili Perkiön kanssa jo vuodesta 2001. (Paananen 2005, 49-50; Juntunen, Perkiö, Simola-Isaksson 2010, 9.)

4.3 Vauvaesitykset Suomessa

Vauvoille suunnattuja esityksiä on nähty Suomessa vuodesta 2001 alkaen. Seuraavassa kaaviossa näkyvät vauvaesitysten määrät vuosina 2001–2011 Suomessa. Vuoden 2001–2008 tilastot olen koonnut Hanna Hjeltin pro gradu -tutkielman vauvateatteriesitysten listasta (Hjelt 2008). Vuosien 2008–2011 tilastot olen saanut Teatterin tiedotuskeskukselta. On mahdollista, että jokin vauvaesitys on jäänyt pois tilastoista, sillä esitysten ilmoittaminen Teatterin tiedotuskeskukselle on jokaisen ryhmän ja teatterin omalla vastuulla.

Taulukko 1. Vauvateatteriesitysten määrät Suomessa vuosina 2001–2011.

2001	1
2002	1
2003	1
2004	1
2005	4
2006	7
2007	4
2008	3
2009	3
2010	2
2011	1

Listassa on vain selkeästi vauvoille suunnatut esitykset, ei esimerkiksi Nukketeatteri Sampon esityksiä, jotka on suunnattu kaikenikäisille lapsille. Nukketeatteri Sampo on vuodesta 1977 ollut pioneeri alle kolmivuotiaille sallittujen esitysten saralla, sillä Sampo on toivottanut myös tämän ikäryhmän tervetulleeksi esityksiin ja tehnyt nimenomaan ikärajatonta teatteria (Hjelt 2008, 17–18). Teattereiden lastenesitysten tarjonta on pääsääntöisesti ollut ja on usein vieläkin kolmevuotiaille ja sitä vanhemmille.

Suomen ensimmäinen vauvoille suunnattu esitys oli Nukketeatteri Sytkytin *Tuttijuttu* vuonna 2001, jonka käsikirjoittivat Juha Laukkanen sekä Arto Ollikainen ja ohjasi Ritva Starck. Sitä seurasi Jyväskylän kaupunginteatterin esitys *Sydämen käärin silkkiliinaan*, jonka ohjasi Aila Lavaste vuonna 2002. Esitys pohjautui Hannele Huovin teksteihin ja Soili Perkiön sävellyksiin, *Matkalla* oli Päivi Auran ohjaama monitaiteinen esitys, joka sai ensi-iltansa Hurraa!-lastenteatterifestivaaleilla 2003. *Pie-ni tun-te-ma-ton* oli Olga Hori-lan ja Krista Putkosen vuorovaikutteinen esitys, joka sai ensi-iltansa Kampin päiväko-dissa 2004. Vuonna 2005 nähtiin neljä vauvoille suunnattua esitystä: Virpi Rautsialan *Höpsöt pöksyt* Kuopion kaupunginteatterissa, Hanna Brotheruksen koreografioima *Nunnu* Meilahden Taidemuseossa, Hannele Huovin ja Kirsi Kunnaksen teksteihin poh-jaava ja Inke Rosilon ohjaama *Pumpulirumpu* Ateneumin taidemuseossa sekä Sanna Karlsson-Sutisnan ideasta Päivi Auran käsikirjoittama ja ohjaama *Tähtitaivastemppele*. Vuonna 2006 esityksiä nähtiin jo seitsemän kappaletta: Tanssiteatteri Hurjaruuthissa Arja Petterssonin ohjaama *Laulu etanoista*, Siiralan ja Kairamon koreografioima vauva-tanssiesitys *Pieniä ihmeitä*, Inke Rosilon ohjaama ja Kirsi Kunnaksen teksteihin pohjaa-va *Sylitaivas*, Johanna Manun *Tarinoita taivaan teiltä* (taiteellinen osa lopputyöstä Svenska Yrkehögskolanin draama- ja teatterilinjalta), Vesa-Petteri Asikaisen *Tietäjän matka* PerformanceSirkuksessa, Turun Tehdasteatterissa Hanna Paateron ohjaama *Vau-va!*, Hannele Huovin teksteihin ja Soili Perkiön musiikkiin perustuva Minna Parto-sen ohjaama *Vauvan vaaka* Poleenin teatterissa Pieksämäellä. Vuonna 2007 nähtiin Teatteri IlmiÖ:n esitys *Kato!* (työryhmässä Korhonen, Koskinen, Pennanen), Tanssite-atteri Auracon *Kuuneiti* Päivi Auran ohjaamana (ikäsuositus taaperoille), Eppu Nuotion teksteihin ja Anna Anttosen ja Nick Daviesin musiikkiin perustuva musiikillinen *Rapu-rytmikarnevaali*, Hannele Huovin teksteihin ja Soili Perkiön musiikkiin perustuva Minna Partosen ohjaama *Vauva vasu* Poleenin teatterissa Pieksämäellä. Vuonna 2008 sai ensi-iltansa Mette Ylikorvan ohjaama sirkusesitys *Vau vanne* Monitaideyhdistys Pisteessä Rovaniemellä, Janne Jämsän ohjaama *Vauvan vasu* (jatkoesitys Poleenin samannimi-sestä esityksestä 2007) Poleenin teatterissa, sekä Siiralan ja Kairamon *Kukuluku-tanssiesitys* vauvoille. (Hjelt 2008, kotimaisten vauvaesitysten lista.)

Teatterin tiedotuskeskuksen mukaan vuonna 2009 nähtiin Kirsi Karvosen ohjaama esi-tys *Puhu tuuli purteheni* Kokkolan kaupunginteatterissa. Samana vuonna Laboratorio-teatteri Fennica teki Tanja Muikun ohjaaman vauvoille suunnatun varjoteatteriesityksen *Lennä leppäkerttu* Rantasalmella (Laboratorioteatteri Fennica 2012). Vuonna 2010 Mik-

kelin teatterissa esitettiin Aira Ihalaisen ja Tarja Pyhähuhdan *Taskut täynnä lauluja - vauvateatteria* (Teatterin tiedotuskeskus, sähköpostiviesti 22.2.2012).

Vauvoille suunnattujen esitysten lisäksi on tehty teatteria vanhemmille ja tuleville vanhemmille vauvoista, jonne vauvakatsojat ovat olleet tervetulleita mukaan. Tällaisia esityksiä ovat olleet mm. Annu Valosen ja Karla Lopin kirjoittama *Mamma meedio*, joka sai ensi-iltansa 2004 Q-teatterin pienellä näyttämöllä Karla Lopin ohjaamana. Sama teksti esitettiin ruotsiksi Malin Kivelän ohjaamana Wasa Teaternin studionäyttämöllä 2005. (Hjelt 2008, kotimaisten vauvaesitysten lista.)

Tanssin saralla tanssija-koreografi Päivi Aura on yksi Suomen vauvaesitysten pioneereista. Aura osallistui Glitterbird-hankkeeseen teoksella *Matkalla* (2003) sekä *Tähti-taivastempeli*, jotka olivat alle kolmevuotiaille suunnattuja, monta taidemuotoa sisältäviä esityksiä. Päivi Aura ja hänen ryhmänsä Tanssiteatteri Auraco on työskennellyt kansainvälisesti jo vuodesta 1998. Kolme viimeisintä vauvaesitystä; *Me-Me* (2009), *Kaikuja* (2010) sekä *Tutt(i)uus* (2011), ovat kaikki olleet luonteeltaan interaktiivisia; niissä vauvat huoltajineen kutsutaan mukaan tanssiin. Nämä esitykset ovat perustuneet liikkeeseen, yleisökontaktiin sekä kommunikointiin osin livenä tuotetun musiikin ja äänien kanssa. Äänimaailman tekijänä esityksissä on ollut muusikko Philippe-Marcel Iung. Esityksissä on käytetty improvisaatiota osana esityksen rakennetta. Kaikuja-teos esitettiin Ateneumin taidemuseossa, ja yksi lähtökohdista oli Ateneumin taidekokoelman työt. Tutt(i)uus toteutettiin Vantaan taidemuseossa, kiertävänä esityksenä samalla taidenäyttelyyn tutustuen. (Aura, haastattelu 13.3.2012; Tanssiteatteri Auraco 2012.)

Metropolia Ammattikorkeakoulun esittävän taiteen koulutusohjelman opiskelijat tekivät ensimmäistä kertaa vauvateatteria ohjaajantyön lehtori Marjaana Castrénin johdolla keväällä 2012 Espoon taidemuseo EMMAssa. *Kertomuksia vauvoille ja lapsille: Matka laukussa* on näyttelytilassa liikkuva esitys, joka johdattaa yleisön Juhani Harrin teosten maailmaan. (Aaltonen 2012, 15.)

Hurjaruuthin *Laulu etanoista* on ohjelmistossa edelleen vuodesta 2006 saakka, samoin Inke Rosilon *Pumpulirumpu* Ateneumsalissa, joidenkin vuosien tauon jälkeen. Tämä osoittaa, että vauvaesitykset ovat pitkäikäisiä ja niiden yleisöpohja uudistuu koko ajan. Kysyntää on niin, että esitystarjonta ei riitä.

4.4 Vauvaesitysten tekijöitä Euroopassa

Hanna Hjelt selvittää pro gradu -tutkielmassaan vauvateatterin olevan eurooppalainen ilmiö, joka vähitellen on leviämässä muuallekin maailmaan. Euroopassa on nähty vauvaesityksiä jo reilun kahdenkymmenen vuoden ajan. Vauvateatterin pioneereina voidaan pitää La Baracca -teatteria Bolognasta, Italiasta, sekä belgialaista Théâtre de la Guimbarde i Charleroiita. Molemmat teatterit ovat tehneet esityksiä kaikkein pienimmille jo 1980-luvulta lähtien tiiviissä yhteistyössä päiväkotien kanssa, kouluttaen myös päiväkotien henkilökuntaa. Ranskassa on ollut vauvaesityksiä jo 80-luvulta saakka. Ranskalaisia vauvateatterin pioneereja ovat mm. ohjaaja Joëlle Rouland, Cie Balabik –ryhmä Limogesista, Agnés Desfossesin Compagnie Acta. Yksi keskeinen ranskalainen vauvateatterin tekijä on Laurent Dupont, joka on ohjannut ja johtanut työpajoja sekä vierailut useissa maissa esityksillään. Ranskaksi on myös ilmestynyt vuonna 2006 Patrick Ben Soussanin ja Pascale Mignonin kirja *Les bébés vont au théâtre*¹. (Hjelt 2008, 13-15.) Englannissa on Polka Theatre, jolla on pitkät perinteet alle kolmevuotiaille suunnatuissa esityksissä. Lontoolainen Polka Theatre on Englannin johtavin vauvateatterin näyttämö, jossa nähdään paljon myös vierailevia ryhmiä (Polka Theatre 2012). Saksassa HELIOS-teatteri on tehnyt vuodesta 2004 teatteritapahtumia kaikkein pienimmille (Helios Theatre 2012). Itä-Euroopassa ainakin Romanianlainen Ion Creanga -teatteri on tehnyt alle kolmevuotiaille teatteria (Hjelt 2008, 14). Ruotsissa teatteriohjaaja Suzanne Osten Unga Klara -teatterista, Tukholman kaupunginteatterista, on tutkinut ja tehnyt vauvateatteria ja luonut käsitteen ”babydrama”. Dramatiska institutet on julkaissut Ostenin kirjan: *Babydrama – En konstnärlig forskningsrapport* (2009). Osten on tunnettu pitkästä urastaan lastenteatterin tekijänä, ja hän on kouluttanut myös suomalaisia teatterintekijöitä lastenteatterin saralla (Aaltonen 2012, 14-15).

Pohjoismaista Norja oli ensimmäinen maa, jossa nähtiin vauvateatteria. Klangfugl-projektin (Norja vuosina 1998–1999 sekä 2000–2002) tarkoituksena oli antaa alle kolmevuotiaille lapsille mahdollisuuksia kohdata ja kokea taidetta. Ivar Selmer-Olsen toimi projektin alullepanijana, rahoittajana Norsk Kulturråd. Ensimmäisenä vuonna kerättiin kokemuksia eri taidelajien projekteissa lasten kanssa, ja näistä saatuja kokemuksia jalostettiin seuraavien vuosien projekteissa ja seminaareissa. Klangfugl-projekti on

¹ Vauvat menevät teatteriin

edelläkävijä alle kolmevuotiaiden taiteen tutkimuksessa. Projektista on olemassa useita artikkeleita ja raportteja. (Hjelt 2008, 13–15; ks. myös Klangfugl 2002.)

Glitterbird – Art for the very young oli kolmivuotinen hanke (2003–2006), jonka tavoitteena oli valmistaa ja esittää taideteoksia alle kolmevuotiaille lapsille. Glitterbird-projekti julkaisi myös raportteja ja materiaalia, jolla motivoitiin hankkeen taiteilijoita ja edistettiin alan tutkimusta. Hanketta johdettiin Oslon yliopistosta käsin, ja sitä rahoittavat EU:n Kulttuuri 2000-ohjelma (2003–2006), Pohjoismainen kulttuurirahasto, Norjan ulkoministeriö sekä Norsk Kulturråd. Glitterbirds-projektissa oli mukana taiteilijoita Norjasta, Tanskasta, Suomesta, Ranskasta, Italiasta ja Unkarista. Projektin aikana tehtiin teatteri-, tanssi-, performanssi- ja musiikkiesityksiä, joita esitettiin Glitterbird-festivaaleilla sekä osallistujamaissa. Suomesta oli mukana Päivi Auran *Tähtitaivastempeli*, Vesa-Petteri Asikaisen ja Sanna Karlsson-Sutisnan *Tietäjänmatka* sekä Hanna Brotheruksen *Nunnu*. Esitysten lisäksi Glitterbird-projekti sisälsi seminaareja ja työpaikkoja. (Glitterbird 2006; ks. myös Hjelt 2008, 16–17.)

Small Size on eurooppalainen verkosto, joka tähtää alle 6-vuotiaille suunnatun esittävän taiteen levittämiseen (Small size 2011). Vauvateatterin pioneerit La Baracca ja Théâtre de la Guimbarde i Charleroi ovat Small Size -verkoston perustajajäseniä. Small Size on perustettu vuonna 2007 EU:n kulttuuriohjelman rahoittamana. Small Size järjestää mm. festivaaleja ja työpajatoimintaa ja kierrättää pienille lapsille suunnattuja esityksiä eri maissa. Small Size -verkostoon kuuluu kaksitoista jäsenorganisaatiota ympäri Eurooppaa mm. Annantalon taidekeskus Helsingistä. Kulttuurintuottaja Katariina Metsälampi on Suomen Small size -koordinaattori, ja hän on varmasti työnsä puolesta nähnyt eniten vauvaesityksiä Suomessa. Metsälampi on työskennellyt lastenkulttuurin parissa ja sen edistämiseksi jo yli kaksikymmentä vuotta.

”Small size, big citizens” –hanke antaa oman panoksensa ajatukselle siitä että pienet lapset ovat itsearvoisesti ”isoja” kansalaisia. Hanke esittää erityisesti, että lapsilla on oikeus nauttia taiteesta ja olla mukana taiteellisissa prosesseissa jotka ruokkivat tunneälyä ja auttavat lasten herkkyyksien ja taitojen kehittämisessä harmonisella tavalla. (Small size, big citizens –esittelylehtinen; suomennos tekijän.)

Assitej² on kansainvälinen lasten- ja nuortenteatterijärjestö, jolla on jäseniä noin 80 maassa. Suomen Assitej on perustettu vuonna 1975 ja sen lähtökohtana on

– – lisätä lasten- ja nuortenteatterin arvostusta, sekä toimia alan kehittämisen ja tutkimuksen, sen taiteellisen tason ja taidekasvatuksen hyväksi. Se toimii tiedonvälittäjänä ja yhteistyöorganisaationa kotimaisten lasten- ja nuorten ammattiteattereiden ja -ryhmien välillä. Suomen Assitej palvelee yhteyslinkkinä ulkomaisiin lasten- ja nuortenteattereihin sekä alan järjestöihin ja tapahtumiin. Suomen Assitej järjestää joka toinen vuosi kansainvälisen Bravo! lasten- ja nuortenteatterifestivaalin. (Assitej 2012.)

Vauvateatterin juuret juontavat maista, joissa äitiysloma on lyhyt ja vauvat menevät päiväkoteihin jo muutaman kuukauden ikäisinä. Vauvoille on haluttu taide- ja vuorovai-
kutuselämyksiä rutiininomaisen päivähoitopäivän lomaan. Suomessa ja Pohjoismaissa vauvaesityksiä käyvät katsomassa usein vanhemmat vauvojensa kanssa. (Hjelt 2008, 77.) Suomessa äitiys- ja perhevapaat ovat Keski-Eurooppaan verrattuna pitkiä, 10 kuu-
kaudesta 3 vuoteen.

Vauvoille suunnattu esitystaide on viimeisten vuosien aikana levinnyt vähitellen myös Aasiaan ja Venäjälle. Kansainvälisen Assitej-järjestön vuoden 2012 kansainvälinen ta-
paaminen ja festivaali pidetään Japanissa, Okinawassa.

4.5 Vauvateatterin tutkimuksesta

Klangfugl-projekti Norjassa ja *Glitterbird – Art for the very young* -projekti ovat olleet vauvoille suunnatun taiteen ja teatterin tutkimuksen edelläkävijöitä (Hjelt 2008, 16-17). Glitterbirdin internet-sivuilla on useita projektin aikana kirjoitettuja artikkeleita eri nä-
kökulmista. Suomessa on kirjoitettu joitakin pro gradu -tutkielmia ja opinnäytteitä vau-
vateatterista. Hanna Hjeltin pro gradu -tutkielma (2008) Åbo Akademiin luo yleiskat-
sauksen Suomen ja Euroopan vauvateatterin kenttään ja tutkimukseen, analysoi Turun
Tehdasteatterin Vau-va! -esityksen vuodelta 2006 ja esittelee vauvateatterin element-
tejä. Elina Paananen analysoi kasvatustieteen kandidaatintyössään (2005 Jyväskylän
yliopisto) Jyväskylän kaupunginteatterin esitystä Sydämen käärin silkkiiliinaan. Anja
Keränen tutkii kandidaatintyössään (2007 Tampereen yliopisto, teatterin ja draaman

² Association International du Theatre pour l'Enfance et la Jeunesse/International Association of Theatre for Children and Young People.

tutkimus) näyttelijäntyön metodiikkaa esityksessä Pumpulirumpu ja Sylitaivas, vuosilta 2005–2006.

ITYARN on tutkimusverkosto, joka tähtää akateemiseen tutkimukseen nuorelle yleisölle tehtävästä teatterista. Kansainvälisen Assitej-järjestön ja eri yliopistojen välinen verkosto pyrkii helpottamaan vaihtomahdollisuuksia ja tukee kansainvälistä yhteistyötä sekä uusia tutkimusprojekteja. (ITYARN 2012.)

5 Vuorovaikutus

Vauvat ja vauvaperheet elävät kehollisinta elämävaihettaan ja vuorovaikutussuhde vauvan ja vanhempien välillä on hyvin fyysinen. Jokapäiväiset hoitotilanteet kuten imettäminen tai tuttipullolla syöttäminen, vaipanvaihto, heijaaminen, kantaminen, sylissä olo, pukeminen, riisuminen sekä nukuttaminen ovat kaikki toiminnallisia ja fyysisiä tapahtumia, joissa vauvan ja hoivaajan vuorovaikutus on olennaisessa osassa.

5.1 Dialoginen vauvatanssi®

Psykologi, filosofi ja varhaisvuorovaikutuskouluttaja Kirsti Määttänen on kehittänyt dialogisen vauvatanssimenetelmän®, jota on käytetty varhaisen vuorovaikutuksen tukemisessa ja vauvojen ongelmien hoidossa. Menetelmä perustuu yksinkertaisten liikkeiden sarjaan, jota toistetaan vauvan kanssa päivittäin. Olennaista ei ole se, mitä liikkeitä tehdään, vaan se, miten liikkeet tehdään.

– – tekemisen laadun kautta liikkeistä luodaan yhteinen kieli: ymmärtämisen ja ymmärretyksi tulemisen väline vauvan ja hoitavan aikuisen välille. Vauvatanssissa vanhemmat oppivat 'puhumaan vauvaa'. (Määttänen 2003, 59.)

Tämä vuorovaikutusmalli perustuu ihmisen kykyyn oppia ennakoimaan tulevaa ja tätä kautta myös jäsentämään elämäänsä.

Dialogisen vauvatanssin® liikkeet tehdään usein niin, että vauva on selinmakuulla alustalla. Yksi liikkeistä on esimerkiksi vauvan käsien vienti ylös ja alas, aikuisen pitäessä vauvan kädet omissaan (Jouhki & Markkanen 2007, 51). Dialogin saavuttamiseksi liik-

keet tehdään rauhallisesti ja selkeästi, jokaista liikejatkumon liikettä toistaen. Kun vauva alkaa hahmottaa liikekulkua, hän alkaa aktiivisesti myötäillä liikettä omalla toiminnallaan. Samanaikaisesti aikuinen tuntee muutoksen käsissään ja voi havainnoida vauvan ilmeiden, katseen kohdistamisen, hymyn ja jänteveyden muutoksia. Jotta yhteisymmärrys syntyisi, aikuisen täytyy olla herkkä havainnoimaan vauvansa liikkeen laatuja ja antaa vauvalle tilaa ja myös vuoro viedä tanssia ja ilmaista. On yksilöllistä, kuinka pian vauvat ottavat oman vuoronsa ja alkavat viedä liikettä. Aikuisen tulisi tällöin kuunnella vauvaa ja myötäillä hänen liikkeitään. Näin vauva tunnistaa myötäilyn omassa ruumiissaan samalla tavoin kuin aikuinen tunnisti vauvan liikkeen omassa käsissään. Tällä tavoin syntyy ymmärtämisen kokemus, ja usein tämä tuottaa vauvalle syvää iloa. Vauvatanssia suositellaan aloitettavaksi kahden kuukauden iässä. (Määttänen 2003, 66.)

Dialogisen vauvatanssin® lähtökohdat vievät modernin ihmistutkimuksen peruskysymyksiin: ”Lähtökohtana toimii ajatus siitä, että ihmiselämää ja ihmisymmärrystä eivät alun perin ja ensisijaisesti jäsennä sanat ja tietoisuus, vaan teot ja tuntoisuus.” (Määttänen 2003, 59.) Määttäsen mukaan monet nykyiset vauvatutkimuksen teoriat ovat vielä ”sidoksissa käsittämisen ja käsitteellistämisen tapoihin, joissa vauvat on käsitetty ei-vielä-ihmisiksi.” (Mt. 60) Tämä vaikeuttaa vauvojen kokemismaailman käsitettäväksi tekemistä ja ”vauvuuden kannalta olennaiset inhimillisen kokemisen aspektit ovat jääneet modernin ihmiskäsityksen katvealueiksi.” (Mt. 60.) Päivi Kosonen ja Tuomas Nevanlinna painottavat Määttäsen teorian pohjana ja lähtökohtana olevan liikkuva ja toimiva subjekti.

Vauvuuden ja dialogisen vauvatanssin kautta kysymys subjektiksi tulemisesta asettuu joka tapauksessa toisiin ja toiseen paikkaan kuin hallitsevissa merkitysteorioissa, joissa subjekti liitetään lähtökohtaisesti kielellistymiseen ja tietoisuuteen ja (isän) lakiin. Kirsti Määttäsen fundamenttikäsitteet eivät olekaan kieli ja tietoisuus, vaan teot ja tuntoisuus. (Tutkijaliitto 2006, 11.)

5.2 Vauvan kokemismaailmasta

Sikiövauvan kokemusmaailmassa äidin sydämen syke on yksi vaikuttavin rytmi. Äidin ruumis toimii resonanssipohjana ja sydämen syke tuntuu tai kuuluu sikiövauvalle värähtelyinä. Lisäksi kohtuvauvan oma sydän sykkii samanlaista rytmistä kuviota mutta eri skaalassa. Toinen rytmi kohtuvauvan kokemusmaailmassa on hengitys; kun äiti

hengittää, sikiövesi liikkuu rytmisesti. Tämä kokemus voidaan ajatella nimenomaan tuntumisena, sillä sikiövauva tuntee äidin hengityksen rytmin koko ruumiillaan. Sydämen sykkeellä ja hengitysrytmillä on sille ominainen peruskuvio, johon kuuluu vaihtelevuus. Lepotilassa rytmit ovat rauhallisia ja hidastuvat ja valveilla ollessa ja liikkeessä rytmit tihenevät. Sydämen ja hengityksen rytmeissä ilmenevät olennaisesti myös äidin kokema tunneskaala aina ilahtumisesta säikähtämiseen. Rytmien kautta vauvalle syntyy kokemuksellinen valmius esimerkiksi vuorokauden kulun hahmottamiseen. Vuorokauden kulkuun liittyy myös äidin ääni. Äidin ruumis antaa resonanssipohjan äidin puheelle. Äidin puheen ominaisuudet, kuten melodiset linjat ja rytmit, välittyvät kohtuvauvalle tuntuina sikiöveden värähtelyjen kautta. Äidin liikkeet ovat kohtuvauvan kokemusmaailmassa olennaista. Kun äiti liikkuu, kohtuvauva liikkuu väistämättä mukana lapsiveden kannattelemassa. Tätä liikkumista Määttänen kuvaa tahattomaksi myötäliikkumiseksi, jossa toistuvat äidin askelten ja liikkeiden rytmi ja liikekuviot. Kohtuvauva siis tuntee äidin liikekulut omassa ruumiissaan sekä lapsiveden rytmisenä liikkeenä että omina myötäliikkeinään. Vauvan myötäliikkeet eivät ole täsmälleen äidin liikekulkujen kaltaisia mutta kaltaisia kuitenkin. Tämän lisäksi vauva liikkuu kohdussa myös omatoimisesti. (Määttänen 2003, 61–62.)

Syngeneettiseltä kannalta tarkasteltuna lajinmukainen, yksilökehityksen alkuvaiheessa luonnollinen, kulttuurinen ja yksilöllinen kietoutuvat kokemuksellisesti yhteen jakamattomaksi kokonaisuudeksi: vauvan kokemusmaailma ilmenee tästä tarkastelukulmasta äidin elämän kautta yhteisöllisesti ja kulttuurisesti jäsentyvänä jo ennen syntymää. (Mt. 62.)

5.3 Mielen ja ruumiin yhteys

Syntymä on lapselle epäjärjestyksen tila, josta Määttäsen mukaan alkaa vauvan kehitys kohti aktiivisia myötäliikkeitä. Päivittäisten toimintojen toistuessa, esimerkiksi aikuisen nostaessa lasta syliin, vauva alkaa myötäillä omilla liikkeillään ja asentomuutoksillaan hoivaajan toimintojen kulkua. Näin vauva oppii ennakoimaan, mitä Määttänen pitää inhimillisen ymmärryksen alkumuotona.

Olennaista on, että pikkuvauvan ajattelu ennakoivana tuntoisuutena on yhtä liikkeiden kanssa: vauvan mieli ja ruumis toimivat ykseytenä... Vauvan ymmärtämisen tapa on ajattelua, joka ilmenee ja toteutuu liikkeissä, sekä havaittavissa että huomaamattomissa. (Määttänen 2003, 65.)

Puhekielen myötä mielen ja ruumiin liikkeet eriytyvät, vaikka eivät koskaan täydellisesti. Tuntojen – ja tunteiden – välitön yhteys asentoihin, liikkeisiin, eleisiin ja ilmeisiin on ilmeinen aikuisuudessakin. Ymmärtävä kuunteleminen merkitsee aikuisuudessa mielen myötäliikkuvuutta toisen mielen kanssa. Tätä mielen myötäliikkuvuutta säästävät huomaamattomat ja tahattomat, silti tiedostamatta vaikuttavat, asentomuutokset ja silmien liikkeet, joihin pitkälti perustuu kuunnelluksi ja ymmärretyksi tuleminen tunne. (Mt. 66.)

5.4 Dialogisen vauvatanssin® tuloksista

Dialogisesta vauvatanssista® saatu kokemus on vahvistanut Määttäsen (2003, 67) ajatusta siitä, että ”koko elämän läpäisevä inhimillinen perustarve on todella tarve ymmärtää ja tulla ymmärretyksi”. VauvatanssissaⓈ aikuinen luo vauvalle ymmärretyksi tulemisen kokemuksen, ja tätä kautta aikuinen voi havaita, miten tämä kokemus tuo vauvalleen syvää iloa. Määttäsen jakaa Heinz Kohutin ja Spinozan käsityksen ”ilosta ihmisen toimintakykyä lisäävänä siirtymänä pienemmästä suurempaan täydellisyyteen”. Hänen mukaansa Vauvatanssissa vauvan olemuksessa tapahtuva muutos on erityisen ilmeinen silloin, kun vauvan kehityksessä on ongelmia. (Määttäsen 2003, 67.)

Dialogista vauvatanssimenetelmää® on käytetty hoito- ja kuntoutusmenetelmänä Stakesin kehittämiskokeilussa lastenkodeissa vuoden seurantajaksolla (vuosina 1997–1998), jossa neurologisista oireista ja muista kehityshäiriöistä kärsivät vauvat sekä heidän hoitajansa harjoittivat vauvatanssia säännöllisesti Määttäsen opastuksella. Vauvoilla oli raskaudenaikainen altistus huumeille tai alkoholille, toisilla kehityshäiriöitä; he kaikki olivat huostaanotettuja. Tulokset olivat todella hyviä. Vuoden jälkeen kaikki dialogista vauvatanssia® tehneet vauvat olivat kehityksessään ja vuorovaikutuksessaan ikäisellään tasolla. (Määttäsen 2005, 9 ja 18–19.) Määttäsen menetelmää on käytetty myös neuvolatyössä ns. normaaliperheiden parissa. Vuosina 2000–2002 toteutettiin pilottiprojekti Helsingin kaupungin kaakkoisessa suurpiirissä, jossa dialogista vauvatanssia® sovellettiin työmuotona neuvolatyössä. Projekti sisälsi mm. Vauvatanssin koulutusta ja työnohjausta neuvolan terveydenhoitajille ja sitä kautta Vauvatanssin opastusta neuvolan asiakkaille. Tulokset myös tällä saralla olivat erittäin hyviä; Vauvatanssista hyötyivät esimerkiksi perheet, joiden vauvoilla oli uniongelmia ja itkuisuutta. Vauvatanssi nähtiin merkittävänä vauvan psyykkisen kehityksen tukijana sekä vanhemmuuden tukijana. Neuvolatyössä Vauvatanssi auttoi näkemään vauvan kehitykseen ja vuorovaikutukseen liittyvät ongelmat ja riskit strukturoidussa vuorovaikutustilanteessa, ja näihin ongelmiin puuttuminen helpottui. (Määttäsen 2005, 9–17.)

Dialoginen vauvatanssimenetelmä® on ainutlaatuinen vuorovaikutusmenetelmä siinä suhteessa, että se on ainoa käytössä oleva menetelmä, jossa autetaan nimenomaan vauvaa sen omista lähtökohdista ja kokemusmaailmasta käsin. Muissa varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen menetelmissä autetaan äitiä tai isää ja näin vain välillisesti vauvaa. Määttänen kuvaa Stakesin julkaisemassa raportissaan Dialoginen vauvatanssi kehityksen edistäjänä, aikaperspektiivin ristiriitaa äidin ja vauvan auttamisessa. Vanhemmuuden ongelmissa, erityisesti päihderiippuvuusongelmissa, on kyse vuosien auttamisprosesseista. Päihderiippuvuusongelmista kärsivälle vauvalle taas vuosi on ikuisuus.

Toivoton ja apaattinen vauva tai ahdistuneen jännityksen ja jäykkyyden vallassa elävä vauva ei kykene käyttämään kehityksen mahdollisuuksia ennen jonkinasteisen toivon ja luottamuksen perspektiivin avautumista vauvan omakohtaisesta kokemuskulmasta. (Määttänen 2005, 24.)

Pilottiprojektien myötä dialogista vauvatanssimenetelmää® voidaan pitää tuloksellisena kuntouttamismuotona, sillä ”vauvojen omaehtoiset selviytymisen edellytykset näyttävät selkeästi paremmilta kuin kokeilun alkaessa” (Määttänen 2005, 25). Määttäsen menetelmä ei ole ainoastaan ongelmavauvoille tai perheille suunnattu vuorovaikutuksen malli, vaan se on tarkoitettu kaikille vauvaperheille vuorovaikutuksen ja yhdessäolon tukemiseen.

Määttänen kertoo käymässämme puhelinkeskustelussa dialogisen vauvatanssimenetelmän® nykytilasta, että sitä on hyödynnetty kyllä terveydenhuollossa siellä täällä, mutta valitettavasti usein tynkänä versiona vailla oikeaa ymmärrystä ja teoriapohjaa. Mutta onneksi on myös neuvoloita ja paikkoja, joista löytyy Määttäsen koulutuksen käyneitä ammattitaitoisia opastajia. Laajempia hankkeita oli vireillä, mutta ne eivät nähneet päivänvaloa. Stakes ei ryhtynyt rahoittamaan suunniteltua jatkotutkimusta. (Määttänen, puhelinhaastattelu 10.5.2012.)

Valtio-opin tutkija Markku Koivusalo kirjoittaa osuvasti artikkelissaan Vauvan elämän politiikka:

– – uudessa uljaassa maailmassa, johon olemme poliittisella matkalla, ei ehkä enää ole aikaa vauvoille tai niiden elämälle itsessään. Tuossa maailmassa tärkeänä pidetään ainoastaan vaippojen, vakuutusten ja leikkikalujen markkinoita samalla kun itse vauvoihin on enää vain harvoilla ja valituilla aikaa ja varaa.

Kenties tulevaisuudessa pidetäänkin suurena ihmeenä sitä, että kerran oli olemassa poliittinen yhteisö, jossa kannettiin huolta vauvojen ainutkertaisesta elämästä sinällään ja käynnistettiin vaikkapa sellaisia sosiaalisia projekteja kuin ”Dialoginen vauvatanssi pikkuvauvan kehityksen tukena”. (Koivusalo 2006, 36.)

5.5 Vuorovaikutus vauvatanssiesityksissä

Tässä luvussa kerron omia kokemuksiani vuorovaikutuksesta vauvatanssiesityksissä. Viittaan myös Suzanne Ostenin tutkimusraporttiin *Babydrama* (2009), joka oli Unga Klara -teatterin, Tukholman kaupunginteatterin, kaksivuotinen projekti vuosina 2005–2007. Babydrama on tiettävästä maailman ensimmäinen tekstipohjainen draama, joka on kirjoitettu 6–12 kuukauden ikäisille sylivauvoille. Babydrama-projekti koostui esityksistä, filmidokumentaatioista, tutkimusryhmän analyyseistä sekä kirjallisesta tutkimuksesta. Vaikka Babydraman esitys on varmasti ollut hyvin erilainen kuin omat vauvatanssiesitykseni, tutkimusanalyysit tuovat ainutlaatuista tietoa tämän ikäryhmän teatterikäyttäytymisestä, jota ei ole juuri lainkaan tutkittu. Seuraavissa kappaleissa on lainauksia (Ostenin raportti) yleisön ja esiintyjien välisestä kontaktista, joissa näin samankaltaisia piirteitä kuin omassa esityksissämme. Lainaan myös lastenpsykiatrian erikoislääkäri Jukka Mäkelää, joka kuvaa lapsen ja emon (emo on henkilö, johon lapsi on kiinnittynyt; äiti, isä tai muu hoitaja) välistä vuorovaikutusta.

Vauvatanssiesityksissä yleisön ja esiintyjien välinen vuorovaikutus on parhaimmillaan vastavuoroista kuuntelua ja ilmaisun vapautta. Kuuntelun ilmapiirin luomiseksi tarvitaan yhteisymmärrystä vanhempien taholta esitystapahtuman sääntöjen kunnioittamiseksi. Kun kaikki osapuolet tietävät, minkälaisesta tapahtumasta on kyse, ja miten tulee toimia jos vauva hermostuu tai tarvitsee ruokintaa kesken esityksen, suuntautuu keskittyminen silloin käytännön asioista itse esitykseen ja vuorovaikutus esiintyjien ja katsojien välillä voi alkaa. Teatterin tai tanssiesityksen magiikka pätee myös vauvatanssiesityksissä. Keskittynyt olemisen taso mahdollistaa kokonaisvaltaisen ilon ja hyvänolon tunteen kokijoilleen ja tekijöilleen: tunteen siitä, että on osa jotain merkityksellistä tapahtumaa tai kokemusta juuri nyt, tällä hetkellä.

5.5.1 Esiintyjän vuorovaikutus vanhempaan

Vauvatanssiesityksissä hyvän ja rennon tunnelman luominen on yksi esiintyjän päätehtävistä, johon tulisi pyrkiä heti yleisön tullessa esityspaikkaan. Niin kuin olen jo aiem-

min todennut, ensisijainen vaikuttamisen kohde ovat ennen esityksen alkua juuri vanhemmat tai muut vauvan aikuiset seuralaiset. Vauva on kiinnittynyt tunnetasolla vanhempaansa ja aistii hyvin herkästi huoltajansa tunnetilat ja reagoi tilanteisiin sen mukaan.

5.5.2 Esiintyjän ja vauvan välinen vuorovaikutus

Tärkein kommunikaation väline on ollut minulle esiintyjänä vauvatanssiesityksissä katseen kohdistaminen ja energian suuntaaminen vauvakatsojiin ja näin pyrkimys kohtaamisen tilaan yleisön kanssa. Myös suora kommunikointi esimerkiksi ääntelyn kautta on tuntunut toimivalta ja sellaiselta, johon vauvat mielellään vastaavat. Lähikontaktissa esiintyjän suuntaus on selkeää ja vauvaan on helppo saada kontakti. Siksi pieni yleisömäärä vauvaesityksissä on ensiarvoisen tärkeää. Vauvat tuntuvat pitävän tärkeänä sitä, että esiintyjä osoittaa kiinnostusta vauvoja kohtaan ja pitää heitä tasavertaisina. Kirsti Määttäsen teesi – tarve ymmärtää ja tulla ymmärretyksi – pätee hyvin myös tässä esitysyhteydessä.

Esiintyjän haaste on olla läsnä, tietoinen ja selkeä, jotta vauvat pystyvät havainnoimaan läsnäolon ja sitä kautta esiintyjän intentiot (Osten 2009, 97). Onneksi esityksen aikana vuorovaikutus usein syvenee, ja esityksen lopussa vuorovaikutuksen laatu voi olla aivan eri luokkaa kuin aloitettaessa.

Suzanne Osten on havainnoinut Babydrama-prosessissaan, että vauvat katsovat esiintyjien kasvoja sekä ruumiin liikkeitä ja reagoivat puheeseen ja ääniin. Jaan Ostenin käsityksen siitä, että vauvat ovat erityisen kiinnostuneita kaikesta mikä on piilossa. Vauvat seuraavat tarkasti jokaisen näyttelijän menemisiä ja tulemisiä esimerkiksi verhojen taakse ja taas näyttämölle. Osten kuvailee vauvojen havainnointia esitystilanteessa niin, että siinä vuorottelevat fokusoitu, intensiivinen katsominen ja siitä huomio saattaa siirtyä esimerkiksi lamppuun tai yleisöön ja siirtyä takaisin esityksen pariin. (Osten 2009, 91–92.) Olen tehnyt saman havainnon vauvatanssiesityksissämme vauvojen huomion siirtymisestä. Esityksen rytmi on olennainen elementti vauvojen huomion vangitsemiseksi. Rytmien muutokset, tunnelman vaihdokset sekä yksittäiset äänet saavat vauvan huomion palaamaan usein takaisin.

Toinen asia sitten on, halutaanko esityksessä pitää vauvan huomio koko ajan esitykseen naulittuna vai annetaanko vauvan huomion vaeltaa vapaassa rytmissä niin kuin tämä itse tarpeelliseksi kokee. Itse olen sitä mieltä, että katsojan valintaa on kunnioitettava; yhtälailla esitystilanteessa voi olla tärkeää, että vauva löytää hetkeksi omat varpaansa ja leikkii niillä. Vauva tarvitsee vastavuoroisesti kiihottavia ja ylläpitäviä jaksoja sekä rauhallisia jaksoja, jossa on tilaa myös kokemusten käsittelyyn.

– – emotionaalisen, virittäytyvän yhteisen hetken jälkeen vauva tarvitsee aikaa kääntyä itseensä sulattelemaan kokemustaan. Hän ilmaisee tämän kääntämällä katseensa pois, jolloin virittäytynyt vanhempi antaa lapselle hänen tarvitsemansa oman tilan. (Mäkelä 2003, 115.)

Soili Perkiö puhuu musiikin dynamiikan vaihtuvuuden tärkeydestä vauvoille musisoidessa. On tärkeää, että nopean musiikillisen jakson jälkeen vauvalla on aikaa rauhoittua ja käsitellä kokemustaan rauhassa. Pienen lapsen keskushermosto on herkkä, ja tarvitsee rauhoittuakseen pidemmän ajan rauhallista musiikkia. Vauva myös usein vastaa hänelle lauletaessa tai loruiltaessa. Vauvan vastaus voi olla äännähdys, hymy tai esimerkiksi käden heilautus, ja se tulee usein viiveellä. (Perkiö 2010, 40 ja 43.)

Suzanne Osten pohtii vauvaesityksen merkitystä vauvakatsojille:

Miten voi määrittää sen mikä vaikutus esityksellä on yleisöön? Katsojat ottavat vastaan mielikuvia ja hiljentyvät täysin. He ovat keskittyneitä ja tarkkaavaisia, eivät kuitenkaan paikoilleen jähmettyneitä. Lapset elävät mukana esityksessä ruumiinsa kautta, huomionsa suuntaamisella, hengityksen rytmillä ja tuttia ime-mällä.

– – Lapset myös imitoivat ja toistavat näyttämön puhetta melodisilla fraaseillaan. He elehtivät jaloillaan ja käsillään. (Osten 2009, 94–95; suomennos tekijän.)

Ostenin mukaan lapsia ei voi pakottaa kontaktiin. Jos katsojien mielenkiinto pystytään herättämään ja ylläpitämään, on mahdollista saavuttaa kontakti. Kohtaamisten laatu, kontakti ja tunteiden kokeminen ovat asioita, jotka jäävät jäljelle esityksen jälkeen. (Osten 2009, 92.)

5.5.3 Vauvan ja vanhemman välinen vuorovaikutus esityksen aikana

Omalla hyväksyvällä asenteellaan ja tilanteeseen asettautumalla, toisin sanoen rentoutumalla, vanhempi viestittää vauvalleen, että kaikki on hyvin ja voimme keskittyä nyt

nauttimaan esityskokemuksesta. Vauva tunnistaa vanhemman rentoutumisen hengitysyrytmistä, sydämen sykkeestä, lihastonuksen muuttumisesta, liikkeistä, hajusta tai vaan katseen pehmeystä ja kosketuksen laadusta. Vauvat ovat esityksissä lähes aina vanhempiensa sylissä, joten vanhemman ja vauvan vuorovaikutus tapahtuu pääasiassa kosketuksen kautta sylikkäin. Sylissä vauva aistii vanhemman reaktiot ja tunnelmat – Määttäsen termiä käyttäen – tuntoisuuden kautta. Vanhempi herkistyy esityksen lisäksi myös aistimaan vauvaansa. On jännittävää seurata, miten oma vauva reagoi esitykseen. Vanhemmat ovat useimmiten valppaina reagoimaan, jos vauva tuntuu tarvitsevan lohdutusta, turvaa tai hyväksyntää reaktioilleen. Kun vauva nauraa, vanhempi alkaa nauraa perässä. Esitystapahtuma voi olla myös liikuttavaa kun vanhempana näkee ja todistaa oman vauvan vuorovaikutusta ja reagointia esitykseen. Sylissä vauva on helppo kietoa tiukemmin itseään lähemmäs tai antaa tilaa vauvan liikkeelle ja ilmaisulle turvallisesti lähekkäin. Esityskokemus vahvistaa sitä tapaa, jolla vanhemmat kommunikoivat vauvojensa kanssa muutenkin. Liike ja ääni, tanssi ja laulu ovat olemassa kommunikaation välineinä arjessa ja esitystapahtuma antaa niille vielä toisenlaisen ulottuvuuden tai tavan ilmentyä.

Ostenin mukaan vauvan ensisijainen tarve on olla kontaktissa aikuiseen. Tähän tarpeeseen tulisi huoltajina kiinnittää erityistä huomiota ja tyydyttää vauvan ruumiilliset tarpeet; kuten nälkä, väsymys ja itku, ensitilassa myös esitystilanteessa. Vauva on vielä riippuvuussuhteessa vanhempaansa ja tämä riippuvuus vanhemman tunnetilasta näkyy myös esitystilanteessa. Lapset imevät vanhempiensa asenteen teatteritapahtumassa; vanhempien reaktio vaikuttaa lapsen reaktioon (Osten 2009, 94).

Ihmisellä kiinnittyminen emoon antaa kokemuksellisen perustan oppia tunteiden avulla arvioimaan toisten ihmisten päämääriä eli intentioita. Siksi vauva ja pieni lapsi tarkastavat emon kasvojen ilmeistä ja ruumiin olemuksesta, onko jokin uusi tilanne tai ihminen turvallinen vai ei. (Mäkelä 2003, 112.)

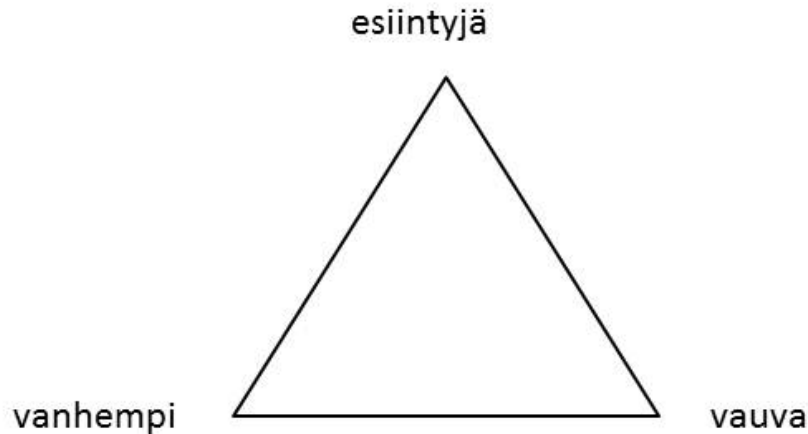
Vanhemman vastuu vauvasta tulee ilmeiseksi esitystilanteissa, joissa vauva ylittää katsomon ja esiintymistilan rajan ja vanhemman tulisi reagoida. Tilanne on joillekin vanhemmille hankala, sillä monet eivät itse mielellään menisi esiintyjien alueelle ollenkaan. Omissa esityksissämme toiset vanhemmat hakivat lapsensa pois saman tien, toiset saattoivat olla ikään kuin huomaamatta, että tilanne vaatisi toimenpiteitä. Nämä vanhemmat luultavasti pelkäsivät lastensa reaktiota ja olivat myös häpeissään lapsensa omavaltaisuudesta.

Suzanne Osten kuvaa tutkimuksessaan *Babydramasta*, miten vanhemmat joskus häiritsevät tai estävät vauvan kontaktia esiintyjiin tai esitykseen. Vanhemmat esimerkiksi pitävät lasta liian tiukassa otteessa, kääntävät vauvan pään tiettyyn suuntaan, valokuvaavat tai ovat vanhempina itse levottomia ja epäkiinnostuneita esityksestä ja alkavat tarjota lapselle lelua tai ruokaa kesken kaiken. Toisin sanoen vanhemmat kohtelevat lasta enemmän objektina kuin subjektina. Osten kuvaa myös vanhempien epävarmuutta omasta käytöksestään esitystilanteessa. Vanhemmat ovat alttiita vauvojensa vertailulle ja huolestuvat, kun oma vauva käyttäytyy toisin kuin muut. Osten kysyykin, että miten saisi vanhemmat tukemaan vauvoja heidän tarpeissaan, tällä uudella alueella, kontaktissa taiteeseen? (Osten 2009, 90–91.)

Parhaimmillaan esitystilanne tarjoaa lapselle alustan laajentaa suhdettaan ympäröivään maailmaan. Vauvaesityksessä taide voi toimia tutkimusalueena ja erillisenä leikin maailmana, kun lapsi päästetään esitystilaan liikkumaan ikätovereidensa kanssa. (Osten 2009, 101.)

5.5.4 Vuorovaikutus kaikkien kolmen osapuolen välillä

Alla oleva vuorovaikutuskaavio kuvaa sitä, miten esiintyjä, vanhempi ja vauva ovat koko ajan vuorovaikutussuhteessa toisiinsa. Esiintyjältä tulee impulsseja vanhemmalle ja vauvalle, jotka reagoivat siihen omalla tavallaan. Esimerkiksi vauvan reagoidessa vanhempi usein reagoi vielä vauvan reaktioon, tai toisin päin, vanhemman reagoidessa esiintyjään, vauva reagoi suoraan esiintyjän reaktioon sekä vanhemman reaktioon. Esiintyjä saa impulsseja vauvan ja vanhemman reaktioista ja ottaa nämä reaktiot mahdollisesti osaksi esiintymistään ja reagoi niihin. Vuorovaikutussuhteet ovat jatkuvassa liikkeessä ja muutoksessa, ja kunkin osallistujan herkkyyystila vastaanottaa kontaktia vaihtelee.

Kuvio 1. Vuorovaikutuskaavio

5.5.5 Varhaisen vuorovaikutuksen merkitys

Varhainen vuorovaikutus ja sen merkitys tuntuvat olevan tapetilla tässä ajassa. Vanhemman ja vauvan keskinäistä yhdessäoloa ja vuorovaikutusta korostavat kaikki tutkimukset. Vauvan kokemus ymmärretyksi tulemisesta auttaa lasta asettumaan toisen asemaan, ja näin lapsen empatiakyky kehittyy ensimmäisten elinkuukausien aikana (Sinkkonen 2000, 14; Määttänen 2003). Varhaiset vuorovaikutuskokemukset vaikuttavat vauvan kiintymyssuhteen laatuun ja luonteeseen. Perusturvallisuuden kokemukseen tarvitaan konkreettisia tapahtumia ja tekoja, jotka jäsentävät todellisuutta ja luovat tunteen ennakoitavuudesta. (Sinkkonen 2000, 15.) ”Musiikki ja äänimaailma ovat keskeisessä asemassa ensimmäisissä vuorovaikutussuhteissa, ja näiden varhaisten kiintymys- ja vuorovaikutussuhteiden kautta vauvan tunne itsestään ja suhteestaan muihin alkaa jäsentyä.” (Ruokonen 2000, 74).

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri Jukka Mäkelä kirjoittaa artikkelissaan Piirteitä aivojen varhaisesta kehityksestä, että kolme keskeistä kehityksellisen neurobiologian uutta löydöstä ovat seuraavat:

1. Aivojen käytöstä riippuva kehitys: kunkin lapsen aivot kehittyvät sekä toiminnallisesti että rakenteellisesti niiden kokemusten ohjaamina, joita tämä kohtaa.
2. Vuorovaikutuksen ja kosketuksen keskeisyys: kaikki oleellinen aivojen kehitys tapahtuu vuorovaikutuksessa toiseen, ja viimeaikaisen tutkimuksen mukaan kosketuksella ja katseella on tässä aivan erityinen merkitys.

3. Vuorovaikutuksellisten traumojen merkitys: vauva on ja kehittyy suhteessa hoitavaan aikuiseen. Toistuvat traumat ja puutteet tässä suhteessa rajoittavat lapsen itsesäätelykyvyn kehitystä merkittäväällä tavalla ja altistavat myöhemmälle psykopatologialle. (Mäkelä 2003, 107–108.)

Mäkelä kirjoittaa fyysisen kontaktin välttämättömyydestä vastasyntyneillä vauvoilla. Fyysinen kannattelu ei vain rauhoita lasta, vaan tarjoaa samalla innostavan, iloa tuottavan kehityksellisen ympäristön. Kannattelemalla vauvaa, aikuinen asettaa omat elintoimintonsa vauvan koettavaksi kosketuksen kautta. Näin vauva aistii sekä omansa, että aikuisen elintoiminnot. (Mäkelä 2003, 112.)

Mäkelä kuvaa (2003, 115) kahden kuukauden ikäisen vauvan aivoissa tapahtuvaa murrostilaa, jonka tuloksena vauvan sisäisiin tiloihin tulee suuri kirjo. Vauva tarvitsee vuorovaikutuskumppania, joka jakaisi hänen kanssaan nämä vaihtelevat emotionaaliset tilat. Tämä muutaman kuukauden ikäisen vauvan halu vuorovaikutukseen on ilmeinen. Vauvat hakevat katsekontaktia ja alkavat hymyillä. Tämä tarve vuorovaikutukseen ja katsekontaktiin on ollut selvästi havaittavissa myös vauvaesitystemme yleisöllä. Mäkelä käyttää termiä virittäytyminen, joka on ”vauvan tunnetilan aistimista ja sen heijastamista vauvalle takaisin eleiden, ilmeiden, äänenpainojen ja liikehdinnän kautta” (Mäkelä 2003, 115). Virittäytyminen on kuvaava termi, vauvan ja aikuisen välisestä tunteiden jakamisesta ja vuoropuhelusta. Vauvoille esiintymisen voi nähdä kokonaisuudessaan virittäytymisenä: vauvan aistimaailmaan ja tunnetiloihin sukeltaan ja sitä peilataan takaisin liikkeillä, eleillä ja äänillä.

Mäkelä puhuu virittäytymisen tärkeydestä tunneilmaisun kehityksen kannalta:

Tunteiden yhteen virittäminen on kahden yksilön ja kahden itsessään erillisen mielen tapa asettua rinnakkain, yhteyteen toistensa kanssa. Hoivaavan aikuisen ja pienen lapsen virittäytyessä toisiinsa emon keskushermoston kehittyneempi järjestys siirtyy jälkeläisen kokemuksellisesti kypsymättömämmän keskushermoston käyttöön. Käytöstä riippuvaisen kehityksen periaatteiden mukaan emon järjestys asettuu vähitellen poikasen sisäiseksi käyttöjärjestelmäksi eli ulkoinen säätely siirtyy sisäiseksi. (Mäkelä 2003, 116.)

6 Yhteenvetoa ja tulevaisuuden suunnitelmat

Vauvoille suunnattuja esityksiä on tehty Suomessa kymmenen vuoden ajan ja muualla Euroopassa reilun kahdenkymmenen vuoden ajan. Suomessa puhutaan yleisesti vauvateatterista, joka useimmiten sisältää loruja, lauluja ja musiikkia. Omat vauvatanssiteoksemme Pieniä ihmeitä sekä Kukuluku ovat ensimmäisiä vauvoille suunnattuja tanssiesityksiä Suomessa Päivi Auran Tanssiteatteri Auracon ohella. Näissä esityksissä kommunikoidaan liikkeen, äänen ja musiikin välityksellä. Vauvatanssiesityksissämme loimme oman konseptin ja työtavan. Pieniä ihmeitä -esitys on kokonaisilmeeltään abstrakti tanssiesitys, kun taas Kukuluku kommunikoi yleisönsä kanssa pääsääntöisesti hahmojen kautta. Molemmissa esityksissä käytetään esiintyjien ääntä monipuolisesti yhdistettynä liikkeeseen. Tärkeässä osassa on katsekontakti ja kommunikaatio yleisön kanssa. Pieniä ihmeitä ja Kukulukua on esitetty lähinnä pääkaupunkiseudulla sekä lastenfestivaaleilla. Esitykset ovat saaneet hyvän vastaanoton. Vauvoille suunnatulla esityksellä on omat lainalaisuutensa. Niissä vauvat ovat pääosassa ja heidän liikkeensä ja äänensä ovat sallittuja ja jopa toivottuja.

Vauvoihin suhtautuminen on muuttunut maassamme viimeisten vuosikymmenien kuluessa. Vauvaperheille suunnattua harrastustoimintaa on ollut Suomessa reilun kymmenen vuoden ajan, ja tarjonta on ollut koko ajan kasvussa. Vauvaperheet liikkuvat nykyään paljon kodin ulkopuolella, ja harrastus- sekä kulttuuritoiminta koetaan tärkeäksi.

Kirsti Määttäsen dialoginen vauvatanssimenetelmä® havainnollistaa ja tuo esiin liikkeen ja kommunikaation tärkeyden varhaisessa vuorovaikutuksessa. Dialogisen vauvatanssimenetelmän® ytimenä on vauvan ja huoltajan välinen, kuuntelun elementin sisältävä vastavuoroinen kommunikaatio. Dialogisessa vauvatanssissa® vauva ymmärretään toimivana subjektina. Vauvatanssimenetelmän avulla vauvalle luodaan ymmärretyksi tulemisen kokemus ja vauva oppii ennakoimaan tapahtumien kulkua. Määttäsen mukaan ihmisen perustarve on ymmärtää ja tulla ymmärretyksi. Vauvan ymmärtämisen tapa on ajattelua, joka näkyy liikkeinä.

Dialogisen vauvatanssimenetelmän® ajatuksia voi nähdä myös vauvatanssiesityksissä. Molemmissa tärkeintä on kommunikaatio liikkeen välityksellä ja vauvan oman liikkeellisen kielen tukeminen. Vauvatanssiesitykset on suunnattu kohdeyleisölleen heidän mie-

lenkiintonsa kohteita ajatellen. Esiintyjillä on ollut tarve kommunikoida kohdeyleisönsä kanssa, ja esityksissä on haettu kieltä, joka toimii jo muutaman kuukauden ikäisen yleisönsä kanssa. Reaktioista päätellen vauvat ovat kokeneet tullessa ymmärretyksi tai ainakin he ovat olleet pääasiassa tyytyväisiä esityksen ajan. Vauvatanssiesityksissä yleisö ja esiintyjät ovat koko ajan vuorovaikutuksessa. Dialogisen vauvatanssimenetelmän® ideana on toistaa liikkeitä vuorovaikutuksessa päivittäin. Vauvatanssiesitykset taas ovat kertaluontoisia tapahtumia, joiden kokonaismerkitystä vauvan tai perheen elämässä on vaikeaa arvioida.

Vauvatanssiesitykset tukevat vauvan kokonaisvaltaista kommunikaatiota. Ne vaikuttavat vauvan eri aisteihin ja antavat virikkeitä erityisesti kinesteettisen aistin kautta. Esiitykset tukevat parhaimmillaan vauvan ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, sekä antavat vauvalle mahdollisuuden vuorovaikutukseen uusien aikuisten (esiintyjien) kanssa turvallisessa ympäristössä oman seuralaisen sylissä. Esitys mahdollistaa myös vuorovaikutuksellisen tilanteen kaikkien esityksessä olevien katsojien kesken. Voidaan sanoa, että vauvatanssiesitykset edistävät ja tukevat varhaisten vuorovaikutustilanteiden syntyä. Lisäksi vauvatanssiesitykset antavat kokijoilleen taide-elämyksen, lähes poikkeuksetta ensimmäisen kerran elämässä. Myös kaikkein pienimmillä ja heidän perheillään on oikeus kokea taide-elämyksiä ja nauttia niiden tuomasta arkea rikastavasta vaikutuksesta. Vauvojen reaktioista voidaan päätellä, että vauvat nauttivat esityksestä ja sen tuomista virikkeistä. Vauvat reagoivat koko ruumiillaan: liikkuen, äännellen ja paikallaan seuraten. Tärkeintä esiintyjien ja vauvojen välisessä vuorovaikutuksessa on löytää yhteys ja yhteinen ymmärryksen tila, vauvojen olotilaa kuunnellen. Parhaimmillaan vuorovaikutus on vastavuoroista dialogia yleisön ja esiintyjien välillä.

Vauvatanssiesitykset ja muut vauvoille suunnatut esitykset ovat myös sosiaalinen tapahtuma vauvaperheille. Näissä tapahtumissa kohtaa samassa elämäntilanteessa olevia perheitä. Esityksen jälkeinen vapaa hetki on vanhemmille tärkeä seurustelun ja kokemusten vaihdon tila ja vauvoille tärkeä mahdollisuus tutkia esitystilaa, esiintyjä ja rekvisiittaa lähemmin.

Vauvaesitykset voidaan nähdä osana varhaista taidekasvatusta. Vauvaesitykset tavoittavat perheitä, jotka eivät välttämättä muuten käy katsomassa esimerkiksi nykytanssiesityksiä tai teatteriesityksiä. Positiivisten kokemusten myötä katsomoon tullaan ehkä

uudestaankin, kun lapsi kasvaa ja esitystarjontaa on runsaammin saatavilla. Olisi tärkeää, että vauvaesityksiä olisi saatavilla myös lähiöissä ja seuduilla, joissa asuu paljon perheitä. Joillekuille kynnyskysymykseksi saattaa muodostua matkustaminen vauvan kanssa esimerkiksi keskustaan, pitkän matkan takaa. Vauvaesitysten myötä teatterit voisivat parhaimmillaan tavoittaa uudenlaista yleisöpohjaa.

Ajatukseni on jatkaa vauvaesitysten jatkumoa uuden vauvayleisölle tarkoitetun esityksen parissa. Uuden esityksen kommunikaatio ja esiintyjyyden tapa ammentaa edeltäjiltään: prosessi hyödyntää kahden vauvaesityksen tietotaitoa. Edeltävää Kukulukuesitystä suunniteltaessa oli yhtenä haasteena tilallinen suuntautuminen yleisön sekaan. Yleisön ja esiintyjien sijoittelu sekä interaktiivisuus jäi haasteeksi seuraavia vauvaesityksiä varten. Vauvayleisön muutenkin liikkuvaa katsomistapaa olisi mielenkiintoista hyödyntää enemmän suuntaamalla esitystä myös katsojien lomaan.

Tarkoituksena on myös esittää jo olemassa olevia vauvaesityksiä, sillä nopeasti uusiutuva yleisöpohja mahdollistaa vauvaesityksille pitkän elinkaaren. Vauvatanssiesitykset ovat profiloineet omaa osaamistani varhaisten taide-elämysten tekijänä. Tämä kirjallinen opinnäytetyöni on antanut mahdollisuuden tutkia tarkemmin omaa työtäni vauvaesitysten parissa sekä laajentaa alan tuntemusta mm. dialogiseen vauvatanssiin® tutustumalla ja vauvateatterin kenttää ja sen historiaa hahmottamalla. Työni aikani minulle on selvinnyt se, miten vähän vauvojen esitystaidetta on vielä tehty ja tutkittu. Tilausta jatkotutkimuksille aiheesta löytyy moneltakin kannalta. Mielenkiintoista olisi perehtyä myös vauvaesitysten poliittisiin ulottuvuuksiin. Elina Paanasen kandidaatintyössä teatteriohjaaja Aila Lavaste sanoo osuvasti: "vauvateatteri on poliittisinta teatteria, mitä tämän päivän Suomessa voi tehdä". Kaiken tulostavoitteellisuuden, markkina-voimien ja yritys-yhteistyökuvioiden keskellä, joihin teattereiden ohjelmiston pitäisi nykyään ylittää, vauvojen esitystaide tuntuu intiimiydessään, herkkyydessään, pienimuotoisuudessaan ja taloudellisessa tuottamattomuudessaan utopistiselta ja järjettömältä. Vauvateatteri on juuri sellaista, jota tulisi tukea tässä kovien arvojen maailmassa, jossa kaikki mitataan rahassa. (Paananen 2005, 42–43 sekä kirjoittajan ja Lavasteen käymät keskustelut.)

Minulla on ohjaajakokemusta pienten lasten ja vanhempien yhteisistä tanssitunneista (vauvat ja äidit sekä 1–3-vuotiaat lapset vanhempineen), joita olen vetänyt jo neljän

vuoden ajan. Vauvojen ja äitien yhteiset tunnit, jotka kulkevat usein nimellä vauvajumppa, rakentuvat vauvojen osiosta sekä äitien osiosta. Vauvojen osiossa tehdään liikeloruja sekä tilassa liikkumista sylikkäin, eri rytmien ja musiikin säestämänä. Äitien osiossa fokuksena on tanssi rentouttavana, virkistävänä ja vahvistavana elementtinä sekä jotkin lihaskuntoliikkeet. Usein tanssi on sisältänyt afrikkalaisen tanssin liikkeitä, edesauttamassa mm. selän ja hartiaseudun liikkuvuutta, joka äideillä on usein jumissa vauvojen kantamisen takia. Tanssijumppa on oma konseptini, jossa 1–3-vuotiaat lapset liikkuvat ja tanssivat yhdessä vanhemman kanssa. Tanssijumpan fokuksena on lapsen ja vanhemman yhdessä liikkumisen tukeminen, kehon hahmottaminen ja liikkumisen ilon löytäminen. Dialogiseen vauvatanssiin® tutustumisen jälkeen koen, että olisi hyvä kouluttautua siihen käytännön kautta ja pohtia sen mukaan ottamista osaksi vauvatanssitunnin rakennetta. Dialogisuuden korostaminen ja mukaan ottaminen vauvatanssitunnin ohjeistamisessa veisi kommunikaation syvemmälle tasolle.

Vauvaesityksille on tilausta, minkä olen saanut huomata vauvatanssiesityksissämme ja niitä markkinoitaessa. Loppuunmyydyt esitykset kertovat samaa. Näen, että vauvatanssi tai vauvateatteri ovat työllistymisen kannalta uusia suuntauksia, joissa on kehittymisen mahdollisuuksia. Täytyy vain löytää sopivia yhteistyötahoja, joille esitysten ostaminen on mahdollista. Kiertuetukea voi myös hakea esimerkiksi Taiteen keskustoimikunnalta vauvaesitysten esittämiseen sellaisissa paikoissa, missä määrärahat eivät riitä esitysten ostamiseen. Oma kiertuetoimintamme on rajoittunut tähän asti pääkaupunkiseudulle sekä joillekin festivaaleille muualla Suomessa sekä yhteen Romanian vierailuun.

Vauvaesitysten kohdalla haasteellista voi olla uudenlaisten rakenteiden luominen ja yhteistyötahojen löytäminen. Taiteen tekemiselle nykyään usein asetetut liike- ja talouselämän tavoitteet eivät tue pienimuotoista ja pienelle katsojamäärälle tarkoitettua esitystoimintaa. Samaan aikaan kun vauvateatteri on viimeisen kymmenen vuoden aikana nostanut päätään Suomessa, lappuja on lyöty luukulle useissa lastenteattereissa. Huolestuttavaa on, miten vauvaesitysten rahoitukselle käy, kun taiteen määrärahoja jatkuvasti supistetaan.

Työni rakenne avaa, mitä ovat vauvatanssiesitykset, kuvaa vauvaesitysten kentän nuoren tradition sekä puhuu vauvaesitysten vaikutuksista ja merkityksestä lapsen kehitykselle ja perheelle. Toivon, että työni kokoaa ja auttaa ymmärtämään vähän tunnettua vauvaesitysten kenttää ja sijoittaa suomalaisen esitystoiminnan laajempaan kokonaisuuteen.

Lähteet

Aaltonen, Veera 2012. Uusi teatteriammattilaisten laji on tullut jäädäkseen. Assitej jäsenlehti 1/2012, 14–15.

Assitej 2012. Etusivu. <http://www.assitejfi.org/index.htm> (luettu 5.3.2012)

Glitterbird 2006. About Glitterbird sekä Artists. <http://www.dansdesign.com/gb/> (luettu 9.3.2012)

HELIOS Theatre 2012. About HELIOS Theatre. http://www.helios-theater.de/index1_E.htm (luettu 8.3.2012)

Hjelt, Hanna 2008. Vau – va! Målgruppsanpassad teater för de allra minsta. Pro gradu-avhandling i litteraturvetenskap. Humanistiska fakulteten, Åbo Akademi.

HS 14.2.2012. Musiikkitalossa järjestetään 1400 vauvan valtava musiikkileikkikoulu. Helsingin Sanomat. 14.2.2012.
<http://www.hs.fi/kulttuuri/Musiikkitalossa+j%C3%A4rjestet%C3%A4%C3%A4n+1400+vauvan+valtava+musiikkileikkikoulu/a1305555637510> (luettu 16.2.2012)

ITYARN 2012. Home page. <http://www.ityarn.org> (luettu 26.3.2012)

Jouhki, Tuija. Markkanen, Riitta 2007. Perhosen siivin, opas vuorovaikutustanssiin. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Juntunen, Marja-Leena. Perkiö, Soili. Simola-Isaksson, Inkeri 2010. Tietoa kirjoittajista. Musiikkiliikunnan käsikirja 1, Musiikkia liikkuen. Helsinki, WSOYpro Oy, 9.

Kairamo & Siirala 2006a. Apurahahakemus.

Kairamo & Siirala 2006b. Pieniä ihmeitä -esityskuvaus.

Kairamo & Siirala, Kukuluku -esityskuvaus 2008.

Koivusalo, Markku 2006. Artikkelit: Vauvan elämän politiikka. Kosonen, Nevanlinna: Merkityksellistymisen pohjasäikeet. Kirsti Määttäsen juhla- ja tutkimuskirja. Helsinki. Tutkijaliitto 2006, 19-36.

Kosonen, Päivi. Nevanlinna, Tuomas 2006. Esipuhe. Kosonen, Nevanlinna: Merkityksellistymisen pohjasäikeet. Kirsti Määttäsen juhla- ja tutkimuskirja. Helsinki: Tutkijaliitto 2006, 9-13.

Klangfugl 2002. Om Klangfugl. <http://www.klangfugl.dansdesign.com/> (luettu 8.3.2012)

Laboratoriateatteri Fennica 2012. Yhteydenotto puhelimitse 16.5.2012.

Määttänen, Kirsti 2003. Tunnot ja liikkeet sanattoman ymmärtämisen perustana. Pirkko Niemelä, Pirkko Siltala, Tuula Tamminen: Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WSOY 2003, 58–69.

Määttänen, Kirsti 2005. Dialoginen vauvatanssi kehityksen edistäjänä. Helsinki. Stakes, Aiheita 2/2005.

Mäkelä, Jukka 2003. Piirteitä aivojen varhaisesta kehityksestä. Pirkko Niemelä, Pirkko Siltala, Tuula Tamminen: Äidin ja vauvan varhainen vuorovaikutus. Juva: WSOY 2003, 107-124.

Paananen, Elina 2005. Sydämen käärin silkkiiniin. Teatteria vauvoille. Kasvatustieteen kandidaatintyö. Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatuksen laitos.

Perkiö, Soili 2010. Marja-Leena Juntunen, Soili Perkiö, Inkeri Simola-Isaksson toim. 2010: Musiikkiliikunnan käsikirja 1, Musiikkia liikkuen. Helsinki, WSOYpro Oy 2010, 40–43.

Polka Theatre 2012. About us. Early Years Theatre.
<http://www.polkatheatre.com/editorial/early-years-theatre> (luettu 8.3.2012)

Small size 2011. About small size. <http://www.smallsize.org/aboutsmallsize.asp> (luettu 5.3.2012)

Tanssiteatteri Auraco 2012. Galleria. www.auraco.fi (luettu 14.3.2012)

Teatterin tiedotuskeskus 2012. Sähköpostiviesti 22.2.2012. (Luettu 22.2.2012)

Haastattelut:

Aura, Päivi 2012. Tanssija, koreografi, Tanssiteatteri Auracon perustaja. Haastattelu: 13.3.2012.

Määttänen, Kirsti 2012. Psykologi, filosofi ja varhaisvuorovaikutuskouluttaja. Puhelin-keskustelu: 10.5.2012.

Kuvat:

Kuvat 1 ja 2. Kuvaaja Anna-Maija Terävä. 05/2006.
Kuvat 3–5. Kuvaaja Anna Mattsson. 09/2008.

Lehtiartikkeli Pieniä ihmeitä –esityksestä Helsingin sanomien Minne mennä –palstalla 23.5.2006

Helsingin Sanomat 23.5.2006
Minne Mennä

MARKUS JOKELA / HS

Tuulia Kainulainen (vas.), Eetu Väänänen ja Viljo Larmola seurasivat Laura Kairamon ja Riikka Siiralan tanssiesitystä Annantalossa Helsingissä.

Vauvojen tanssiesityksessä saa kontata ja taputtaa

► *Pieniä ihmeitä* -tanssiesityksessä saa syödä, juoda, torkahtaa, kontata tai piipahata ulkona, jos siltä tuntuu. Ensi-illan alle vuoden vanhoista katselijoista vain ani harva käytti erikoisoikeuksiaan viime viikolla. Suurin osa tapitti tiiviisti Riikka Siiralan ja Laura Kairamon puolen tunnin mittaista tanssi- ja ääniesitystä.

Värikkäästi pukeutuneet tanssijat luovat käsillään ja jaloillaan laajoja kaaria, kurottavat sateenvarjolla katon rajaan tai ryömivät maassa kuin muurahaiset. Äänimaailmasta erottuu lapsellekin tuttuja sanoja: kukkuu ja lennä, lennä leppäkerttu.

Tanssijat ottavat katsekontaktin vanhempien sylissä istuviin vauvoihin. Moni vauva vastaa empimättä.

Outokummun uuden tanssin koulusta valmistunut Riikka Siirala sai idean vauvatanssista äitiyslomallaan. Hän ajatteli, että köröttelyn ja vauvan kanssa liikkumisen voi laajentaa tanssiksi ja jakaa muiden kanssa. Hän pyysi mukaan Teatterikorkeakoulussa tanssi- ja teatteripedagogiikkaa opiskellutta Laura Kairamoa.

Molemmat olivat nähneet kiinnostavia vauvateatteriesityksiä, joita Helsinkiin on tuotettu viime vuosina.

”Ennen äitiyslomaa ajattelin, että en viitsisi raahata vauvaa teatteriin. Kun näin esityksiä, ja saimme kokemuksia omasta esityksestä, huomasin, että vauvat ovat loistava yleisö”, Riikka Siirala sanoo.

Pieniä ihmeitä -tanssiesi-

tyksen koreografiaa luotiin pitkälle improvisaation pohjalta.

”Perusajatus oli se, että kommunikaatiota tapahtuu koko ajan, vaikka kieli ei ole vauvoilla vielä hallussa. Löysimme liikkeen ja äänen kommunikaation välineeksi”, Laura Kairamo sanoo.

Koreografiassa on mukana nykytanssin liikekieltä ja vanhempien ja lasten kotoista liikehdintää. Musiikki syntyi samaa tahtia koreografian kanssa. Melodian pätkät muistuttavat uutta kansanmusiikkia ja maailman musiikkia. Yksi laulunpätkä tulee Afrikasta.

”Halusimme, että esitys herättää kinesteettisiä aistimuksia vauvoissa, emmekä lähestyneet yleisöä esimer-

kiksi lorujen kautta. Monet vauvat ovat taputtaneet käsiään ja matkineet liikkeitämme”, Laura Kairamo kertoo.

Tanssiesitykset tehdään pienelle yleisölle, jotta vauvoilla on tilaa ja turvallinen olo. Mitään paineita katsomossa istumisessa ei ole. Teikijöiden mukaan vauvat voivat tehdä mitä haluavat: katsoa esitystä, tanssia, taputtaa tai seurata muita vauvoja. Kaikesta syntyy elämyksiä.

Sirpa Pääkkönen

► *Pieniä ihmeitä* esitetään lasten Vimmellys-tanssifestiivaalilla taidetalo Pikku Auroassa (Järvenperäntie 1–3, Espoo) tänään klo 11. Esitykset jatkuvat Suomenlinnassa 17–20. kesäkuuta, www.suomenlinna.fi

Lehtiartikkeli Kukuluku –esityksestä Kellokosken viikkouutisissa

17.3.2009

Tanssija jokelteli vauvojen suosioon

KELLOKOSKI
Kati Kunelius

■ Kahdeksan vauvaa vanhempineen ovat kerääntyneet tynnyrille ja tuoleille odottamaan, mitä vauvoille suunnattu tanssiesitys Kukuluku tuo tullessaan. Vauvat seuraavat silmät suorina keskellä olevaa vihreä-oranssiin pukuun pukeutunutta naista, tosin osaa kiinnostaa enemmän helistimen imeskely.

– Esityksen aikana voi vauvaa syöttää, jos on tarve. Voi myös jaloitella vapaasti tai itkukoh-
tauksen iskissä käydä aulassa rauhoittumassa ja tulla sitten takaisin, aloittaa Kukulukun tähti **Riikka Siirala**.

Hän on helsinkiläinen vuodesta 2006 vauvoille esiintynyt tanssitaiteilija. Esityksen ohjauksesta vastaa **Laura Kairamo**.

Syytä poistumiseen ei kuitenkaan tule kenellekään koko puolituntisen esityksen aikana, sillä vauvat jaksavat seurata Siiralan akrobaattista liikkumista ja hauskvoja äämiä ihmeen hyvin.

Helistimet villitsivät

Esitys alkaa hiljentävällä suhinnalla ja pienet naamat vakavoituvat. Siirala käy kippuraan maakaamaan selkää yleisöön päin ja kohtaa huoneen täytävät kuplitvat äänet. Suurin osa vauvoista tapitaa ihmeissään maassa liikkuvaa naista ja jostain kuuluu jokittelua.

Esityksessään Siirala käyttää vauvojen kieltä ja puhe ja laulu ovat erilaisia tavuja, äänmähdyksiä ja hyminää.

esintyjään. Osaa ujostuttaa ja äidin syli tuntuu paremmalta vaihtoehdolta, mutta moni mönkii urheasti turkimaan Siiralan säätymistä, missä roikkuu helistimiä. Aikuisillakin on hymy herkässä.

Kellokoskelaiset **Jari Rintala** ja **Nina Mäkinen** olivat 11 ja puolikuukautisen tyttärensä **Iida Mäkinen** kanssa seuraamassa esitystä.

– Lapset jaksivat hyvin seurata esitystä ja oli sitä itsekkin kiiva katsoa, äänet ja liikkeet olivat hienoja. Iida seurasi esitystä aluksi hieman ihmeissään, mutta sitten rupesi käsi käymään. Tämän jälkeen sitten vähän ruokaa ja nukkumaan, hymyilee **Jari Rintala**.

Katsojat olivat esitykseen hyvin tyytyväisiä. Kukulukun huomaamat vanhemmat toivoivat nimenomaan vauvoille suunnattuja esityksiä lisää.

Tanssiesitys kiinnosti. Jari Rintala, Nina Mäkinen ja tytär Iida Mäkinen olivat koko perheen voimin seuraamassa Kukulukua.

Silmät suurina. Vauvat seurashivat ihmeissään, mutta innoissaan Riikka Siiralan esiintymistä. Siirala esiintyi tiistaina Kellokosken perhekeskussa. Tanssiesitys oli osa Skidiaviikkojen ohjelmaa.

Vauvojen päät kääntyivät mukaan, kun Siirala valtaa areenan koko ajan liikkuen ja ääntä hyväksi käyttäen. Yhdessä vaiheessa Siirala ottaa helistimet esiin ja vauvojen ilmeet kirkastuvat.

Yksi veijari yrittää hamuilla helistintä Siiralan otteesta, mutta pian kaikille on jaettu omat, narujen päässä olevat helistimet ja porukka helistää tahdissa.

Siirala käyttää paljon rekvi-

siittaa ja vauvat ovat innoissaan muun muassa pillistä, josta kuuluu lintujen äämiä. Esityksen aikana kuuluu pientä itkeskelyä sieltä sun täältä, mutta vauvat rauhoittuvat nopeasti taas seuraamaan, mitä kummallista seuraavaksi tapahtuu.

Lisää esityksiä vauvoille

Esityksen lopuksi vauvat pääsevät ryörimään areenalle ja tu-